

SLOVENSKI

IZDAJA IN ISKA ČASOPISNO PODJETJE SLOVENSKI POROČEVALEC - Direktor: Rudi Janžina. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 1, telefon 23-522 do 23-528. - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1-11, telefon 2-522 do 2-538. - Oglasi: oddelek Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. - Poštni predaj št. 29. - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 100-704/1-367. - Mesna naročnina 230 din.

Poročevalec

OBISK PREDSEDNIKA DANSKE VLADE

Majhni narodi morajo postati subjekti mednarodne politike

Na tiskovni konferenci po razgovorih sta predsednik Tito in premier H. C. Hansen odgovarjala na vprašanja danskih in jugoslovanskih novinarjev

BRIONI, 29. avgusta (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito in predsednik vlade in zunanji minister Danske Hans Christian Hansen sta se odzvala prošnji novinarjev in odgovorila na nekaj vprašanj o dansko-jugoslovanskih razgovorih, odnošjih med obema državama in o mednarodnem položaju.

Odgovarjajoč na vprašanje nekoga danskega novinarja, je predsednik Tito odgovoril, da jugoslovanska stran pripisuje razgovorom velik pomen, ker gre za razgovore s premierom majhne prijateljske države. Predsednik Tito je poudaril, da je zelo važno, da imajo majhne prijateljske države tesne stike. Majhne države — je rekel predsednik — imajo mnogo skupnih problemov in taksi obiski prispevajo k medsebojnemu razumevanju.

Predsednik Tito je nato poudaril pomen takšnih obiskov za skupno delovanje na mednarodni področju pri vprašanjih, ki ne zanimajo samo majhnih držav, ampak vse človeštvo. Predsednik republike je tudi rekel, da dokazuje že samo dejstvo, da je Jugoslavija obiskal predsednik vlade države, ki ima drugačen družbeni sistem, da lahko obstaja zelo tesno sodelovanje med državami, ki imajo različne družbene sisteme. To tudi dokazuje, da so načela aktivne koeksistence in sodelovanja danes, ko svet tava in išče izhod iz teškega položaja, zelo pomembna. Dodal je, da mora biti notranji sistem stvar vse države.

V odgovoru na neko drugo vprašanje novinarjev, je predsednik Tito rekel, da je globoko nezaupanje, ki obstaja na svetu, oglavljen razlog, da ni mogoče najti rešitve za mnoge pereče probleme.

Aramburu upokojen

Buenos Aires, 29. avgusta (AP). Bivšega začasnega predsednika argentinske republike generala Pedra Aramburua so upokojili. Skupno z njim so upokojili tudi generala Arturo Osaria Arano, bivšega vojnega ministra, in pomorskega kapitana Francisca Manriqueja, sefa vojaške hiše bivšega predsednika Aramburua.

Vinski sejem odprt

Ljubljana, 29. avg. Danes ob 11. uri dopoldne so slovesno otvorili IV. mednarodni vinski sejem. Otvorili so prisostvovali član Zveznega izvršnega sveta dr. Marjan Breceļ, podpredsednik izvršnega sveta

ljudske skupšine LR Slovenije Viktor Avbelj, državni sekretar za notranje zadeve LRS Mitja Ribičič, sekretar okrajnega komiteja ZKS Ljubljana Janez Vipotnik, podpredsednik OLO Ljubljana inž. Ivo Klemenčič, predsednik Zveze kmetijskih in gozdarskih zbornic FLRJ Čira Bukovič in drugi predstavniki oblasti in gospodarskih organizacij. Od tujih gostov so otvorili sejma prisostvovali konzul Zahodne Nemčije Erich Kampf, generalni konzul Belgije dr. Milan Dular, generalni konzul Avstrije dr. Edmund Krahl, svetnik sovjetske ambasade Malešev, trgovinski ataše sovjetske ambasade Krasjuj, celovski župan Ausenwinkler, župan mesta Graz dr. Speek, predsednik koroške trgovinske zbornice dr. Pfrimmer s petilansko delegacijo in drugi.

IV. mednarodni vinski sejem v Ljubljani je otvoril predsednik prireditvenega odbora in sekretar Zveze kmetijskih in gozdarskih zbornic FLRJ inž. Vojin Popović. V pozdravnih besedah je poudaril pomen te mednarodne prireditve in dejstvo, da zavzema Jugoslavija kot vinogradniška država po svoji proizvodnji vina deseto mesto na svetu. Po zaslugi naporov, ki smo jih vložili v zadnjih letih v obnovo vinogradov in zaradi znatnega povečanja zmogljivosti vinskih kleti smo po vojni povečali izvoz vina od predvojnih 1000 vagonov na 6700 vagonov.

Predsednik prireditvenega odbora je nadalje poudaril, da so to naši prvi večji uspehi, vendar pa je glavno še pred nami. Prav zaradi tega so naši

vama, je predsednik vlade in zunanji minister Hans Christian Hansen rekel, da med njegovim obiskom niso imeli konkretnih razgovorov o razširitvi ali delnem povečanju gospodarskih odnošajev med Jugoslavijo in Dansko. Vendar pa, je poudaril, kot je volja in želja Jugoslavije, pa tudi njen interes, da bi se gospodarski interesi razširili, tako je to tudi volja in želja Danske. Premier Hansen je izrazil prepričanje, da bo vsak korak v tem pogledu s strani Jugoslavije na Danskem pozdravljen in da bo Danska s svoje strani pomagala, da bodo doseženi glede tega rezultati.

V odgovor na vprašanje nekoga drugega jugoslovanskega novinarja o tem, kaj meni, da bi morala mednarodna skupnost ukreniti, da bi popustila mednarodno napetost, je premier Hansen odgovoril, da je to zelo težko vprašanje in da nanj ne more natančno odgovoriti. Dodal je, da bi mogoč reči samo to, da so v sedanjem trenutku samo Združeni narodi v položaju, da lahko prispevajo k rešitvi perečih mednarodnih problemov. Poudaril je, da lahko k temu mnogo prispeva težnja po tesnejšem sodelovanju med vsemi državami. Na koncu je dodal, da je prav zato prišel na obisk v Jugoslavijo.

Sprejem pri predsedniku Titu

Predsednik republike je večeraj opoldne sprejel danskega premiera Hansena in mu priredil kosilo — Dopoldne je visoki gost s spremstvom obiskal v Pulju ladjedelnico »Uljanik«

BRIONI, 29. avgusta (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz-Tito je danes ob 12.30 sprejel predsednika vlade in zunanje ministra Danske Hansa Christiana Hansena, ki ga je spremljal danski veleposlanik v Jugoslaviji Karl Eskelund. Pri sprejemu so bili navzoči podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, jugoslovanski veleposlanik na Danskem Ljubo Ilić in generalni sekretar predsednika republike dr. Joža Vilfan.

Predsednik republike in njegova soproga sta nato priredili kosilo premieru Hansenu in njegovim soprogi, pri katerem sta bila navzoča tudi danski veleposlanik s soprogo, dalje šef tiskovnega urada ministrstva za zunanje zadeve Singvald Christensen s soprogo, šef kabineta predsednika vlade Krog Meyer s soprogo in drugi člani spremstva danskega premiera.

Z jugoslovanske strani so bili pri kosilu navzoči podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo, predsednik izvršnega sveta Hrvaške Jakob Blažević, član zveznega izvršnega sveta Moma Marković s soprogo, državni podsekretar za zunanje zadeve Srdja Prica, generalni sekretar predsednika republike dr. Joža Vilfan s soprogo, veleposlanik Leo Mates,

državni podsekretar v zveznem izvršnem svetu Anton Vratuša, jugoslovanski veleposlanik na Danskem Ljubo Ilić, šef protokola predsednika republike Slavica Smolada, zastopnik ljudske oblasti iz Pulja in drugi.

Med kosilom, ki je potekalo v prijetnem razpoloženju, sta si predsednik Tito in premier Hansen izmenjala zdravici.

Premier Hansen s soprogo in člani spremstva se je davi odpejal za jahto »Podgorica« z Brionov v Pulj, kjer si je ogledal ladjedelnico »Uljanik« in puljsko arenno. Spremljali so ga predsednik izvršnega sveta Hrvaške Jakob Blažević, jugoslovanski veleposlanik v Kjopenhagnu Ljubo Ilić in drugi.

Pri vohodu v puljsko ladjedelnico so danske goste pozdravili predsednik okrajnega ljudskega

tradicionalni mednarodni vinski sejmji v Ljubljani izredno pomembni. Omogočajo nam uspešno uveljavitev jugoslovanskih kvalitetnih vin na tujem trgu. Hkrati omogočajo mednarodni vinski sejmji uspešno izmenjavo izkušenj ter zdravo tekmovalnost.

Po pozdravu gostov tujih in domačih razstavljalcev je inž. Vojin Popović odprl IV. mednarodni vinski sejem. Gostje so si ogledali uradni del sejma, kjer so razstavljeni vzorci vin vseh razstavljalcev. Razen tega pa razstavlja 48 razstavljalcev iz osmih držav razne stroje in kemične pripomočke za modernizacijo vinogradništva in vinarstva. Novost letošnjega sejma je, da bodo ocenjevali domača vina tudi obiskovalci. 5. septembra bo na IV. mednarodnem vinskem sejmju konzularni dan.

IV. mednarodni vinski sejem v Ljubljani je otvoril predsednik prireditvenega odbora in sekretar Zveze kmetijskih in gozdarskih zbornic FLRJ inž. Vojin Popović. V pozdravnih besedah je poudaril pomen te mednarodne prireditve in dejstvo, da zavzema Jugoslavija kot vinogradniška država po svoji proizvodnji vina deseto mesto na svetu. Po zaslugi naporov, ki smo jih vložili v zadnjih letih v obnovo vinogradov in zaradi znatnega povečanja zmogljivosti vinskih kleti smo po vojni povečali izvoz vina od predvojnih 1000 vagonov na 6700 vagonov.

Predsednik prireditvenega odbora je nadalje poudaril, da so to naši prvi večji uspehi, vendar pa je glavno še pred nami. Prav zaradi tega so naši

Sporočilo o razgovorih

Premier Hansen je povabil Edvarda Kardelja naj obiše Dansko

BRIONI, 29. avgusta (Tanjug). Na povabilo vlade FLRJ je bil predsednik vlade in zunanji minister Danske Hans Christian Hansen od 25. do 30. avgusta 1958 na uradnem obisku v Jugoslaviji. Med svojim obiskom je imel predsednik vlade H. C. Hansen razgovore s predsednikom republike Josipom Brozom Titom, podpredsednikom zveznega izvršnega sveta Edvardom Kardeljem in drugimi državnimi in političnimi voditelji FLRJ. Poleg tega je obiskal nekaj gospodarskih podjetij in si ogledal nekaj kulturnih znamenitosti v Beogradu in ljudskih republikah Hrvaški in Sloveniji.

Med razgovori, ki so potekali v ozračju pristrčnosti in medsebojnega razumevanja, je prišlo do izmenjave mnenj o perečih mednarodnih problemih, ki zanimajo obe državi, ter o jugoslovansko-danskih odnošjih.

Vladi se strinjata, da je v tem času ohranitev svetovnega mira glavna naloga vlad in narodov. Zato menita, da je treba razvijati mednarodno sodelovanje po načelih ustanove listine OZN, to je po načelih enakopravnosti, neodvisnosti, nevmišavanja v notranje zadeve drugih držav, re-

ševanja mednarodnih sporov na miroljuben način, in s tem krepti razumevanje med narodi. V tem smislu pripisuje obe vladi poseben pomen pomoči nezadostno razvitim državam, predvsem po Združenih narodih, kakor tudi razvoju svobodnejše izmenjave materialnih in kulturnih dobrin med narodi.

Obe vladi menita, da je treba podpreti vsak realen napor za začetek reševanja razorožitvenega problema, in sicer s tem, da bi začeli z vprašanji, za katera obstaja upanje, da bi se lahko o njih sporazumeli.

če naj bi začela popuščati sedanja mednarodna napetost.

Med razgovori je bilo ugotovljeno, da se med obema državama razvija plodno sodelovanje na raznih področjih, tudi v okviru OZN. Ne glede na razlike v družbenih sistemih in na različno gledanje na posamezne mednarodne probleme, si bosta obe državi tudi v prihodnje prizadevali zmanjšati mednarodno napetost kakor tudi krepti mednarodne odnose in medsebojno sodelovanje.

Z zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da med obema državama ni spornih vprašanj. Njuni odnošaji se ugodno razvijajo in dajejo koristne rezultate pri dvigju klogovne izmenjave, sodelovanju na področju kmetijstva in industrije kakor tudi pri izmenjavi znanstvenih in kulturnih izkušenj. Obe strani sta izrazili željo, da bi se v prihodnje razvijali in poglabljali to sodelovanje z uporabo najrazličnejših oblik, kot so izmenjava mnenj o vprašanjih, ki zanimata obe državi, razširitev gospodarskih in kulturnih odnošajev ter pospeševanje stikov med drugačnimi organizacijami itd.

Predsednik vlade Hans Christian Hansen je povabil na obisk na Dansko podpredsednika Edvarda Kardelja, ki je povabilo sprejel.

Konec razgovorov

BRIONI, 29. avgusta. (Tanjug). Danes so se na Brionih končali dansko-jugoslovanski pogovori, ki so se začeli v torek v Beogradu.

Zaključni del pogovorov je bil danes popoldne na otoku Vanga. Poleg predsednika republike Josipa Broza Tita so se pogovorov v jugoslovanske strani udeležili podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, član zveznega izvršnega sveta Moma Marković, predsednik izvršnega sveta Hrvaške Jakob Blažević, državni podsekretar za zunanje zadeve Srdja Prica, generalni veleposlanik v Kjopenhagnu Ljubo Ilić. Z danske strani so se razgovorov udeležili: predsednik vlade in zunanji minister Hans Christian Hansen, danski veleposlanik v Beogradu Karl Eskelund, šef tiskovnega urada pri ministrstvu za zunanje zadeve Sigvald Christensen in šef kabineta predsednika vlade Krog Mayer.

Med zaključnim delom pogovorov so se dotaknili najvažnejših vprašanj v mednarodnem položaju. Pogovori so potekali v vzdušju pristrčnosti, medsebojnega zaupanja in razumevanja.

Po končanih pogovorih sta predsednik FLRJ Josip Broz Tito in predsednik danske vlade Hans Christian Hansen sprejela skupino danskih in jugoslovanskih novinarjev.

SOŠALNE BRZOJAVKE

Beograd, 29. avgusta. (Tanjug.) Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je poslal Centralnemu svetu Zveze sindikatov Poljske brozjavko, v kateri izraža sožalje ob tragični nesreči, ki se je zgodila v rudniku Makasov v Szlionski pokrajini. Svet je s to brozjavko izrazil sožalje tudi družinam ponesrečenih rudarjev.

Centralni odbor sindikata rudarskih in metalurških delavcev Jugoslavije je poslal Centralnemu odboru sindikata rudarskih delavcev Poljske brozjavko tele vsebine:

»Pretreseni zaradi tragične nesreče, do katere je prišlo v rudniku Makasov v pokrajini Szlionski, izražamo skupaj z vsemi rudarji Jugoslavije vam in družinam ponesrečenih rudarjev iskreno sožalje in veliki bolečini ki vas je prizadela.«

V rudniku Makasov je prišlo do katastrofalnega požara, ki je nastal v glavnem dovodu svežega zraka. Takoj po izbruhu požara je bilo storjeno vse, da bi rešili rudarje v podzemlju. Toda kljub vsem naporom je bilo ubitih 66 oseb. Skrupen plini so ogrozili kakih 8 rudarjev, ki so jih takoj prepeljali v bolnišnico. Ničve izmed teh rudarjev ni v ži jenski nevarnosti.

Varsavski radio, ki je poročal o tej novici, je tudi objavil, da so bili neposredni povzročitelji požara aretirani. Oblastva nadaljuje s preiskavo.

Uspel znanstveni poskus

Moskva, 29. avgusta (TASS) Dva pša sta se srečno spustila na zeljo z višine 450 km. Oba pša so izstrelili do te višine z enostopenjsko raketo, ki so jo izstrelili v Sovjetski zvezi 27. avgusta v okviru mednarodnega geofizikalnega leta. Ko je raketa dosegla določeno višino, se je spustila na točno določeno mesto. V raketi so bili instrumenti za proučevanje zgornjih slojev atmosfere. Oba pša sta bila v posebni kabini, ki je bila neprodušna zaprta. Kabina z obema živalima, znanstvenim aparaturo in drugimi pribori v raketi tehtajo 1680 kg.

VERE

Stanje 29. avg. Frontalne motnje se zadržujejo zahodno od Alp in se počasi pomikajo proti vzhodu. Nad naše kraje doteka v višinah topel zrak in povzroča rahlo oblačnost. Napoved za soboto: Pretežno sončno vreme z delno do zmerno oblačnostjo. Zjutraj po kotlinah megla. Nočne temperature med 8 in 12, na Primorskem 19, najvišje dnevne okrog 25 stopinj C.

Brez čet OZN

Aman, 29. avgusta (Reuter) — Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je končal pogovore z jordanskimi iržavniki in odpotoval v Bejrut.

V skupnem sporočilu, ki so ga objavili po pogovorih, je rečeno, da je bil dosežen spo-

razum, po katerem pošiljanje sil Združenih narodov ali opazovalnih skupin v Jordanijo, ne bi koristilo pri uresničevanju ciljev, ki jih postavlja resolucija Generalne skupščine OZN. Pogovori med Hammarskjöldom in jordanskimi državniki so pokazali, da obstaja široko soglasje glede praktičnih ukrepov, ki bi jih lahko izvajali in ki jih omenja sprejeta resolucija — je rečeno v uradnem sporočilu. Dalje je v sporočilu rečeno, da se bodo posvetovanja med Hammarskjöldom in jordanskimi zastopniki nadaljevala pozneje. Datum novih pogovorov bodo še določili.

Hammarskjöld je danes prišel v Bejrut. Med bivanjem v glavnem libanonskem mestu se bo razgovarjal z državniki o položaju v tej državi in o korakih, ki jih je treba storiti v skladu z resolucijo desetih arabskih držav.

PRED VSTOPOM V ZADNJO TRETJINO V PORTOROŽU

Gneča je zmeraj hujša

Portorož, 29. avg. Ob 19.30 uri. (Od našega posebnega dopisnika). Ko to pišemo, tri prekinjene partije iz zadnjih dveh kol še niso bile končane, in sicer med Pannom in Larsenom ter Shervinom in Benčkjem iz XIII. ter Fisherjem in Shervinom iz XIV. kola. Slednja se sploh še ni začela, ker je Shervin zaseden kot partner Benčkja.

Ostale prekinjene partije se končale takole: XIII. kolo: Olafsson-Averbach 1:0, Petrosjan-Fisher re-

mi, De Greif-Rosetto remi in Szabo-Füster 1:0. XIV. kolo: Bronstein-Petrosjan remi brez nadaljevanja. Stanje točkov po XIV. kolu (brez treh izidov): Petrosjan 10 (+), Talj 9.5 (+), Olafsson 9 (+), Averbach, Matanovič in Pachman 8, Gligorič 8 (+), Benčk 7.5 (1), Panno 7.5 (1+), Bronstein in Szabo 7.5, Fisher 6.5 (1), dr. Filip 6.5, Najkrič 6 (+), Larsen 5.5 (1), Sangulmeti 5.5, Shervin 5 (2), Carcosso 4, Rosetto 3.5, De Greif 2 in Füster 2 (+) točki. Jutri bodo igrali XV. kolo. F. B.

Z otvoritve IV. mednarodnega vinskega sejma

Pripombe k stanovanjskim zakonom

Zakon o stanovanjskih skupnostih naj bi podrobneje določil položaj njihovih servisov — Glavna naloga stanovanjskih zadrug naj bi bila varčevanje sredstev zadržnikov za gradnjo stanovanj

Beograd, 29. avg. (Tanjug) V Stalni konferenci mest je bila večeraj razširjena seja odbora za stanovanjske zadeve, na katerih so proučevali načrte stanovanjskih zakonov, ki bodo v kratkem predloženi izvršnemu svetov in nato zvezni ljudski skupščini. Seji so poleg članov odbora prisostvovali tudi zastopniki Titograda, Novega Sada, Niša in Reke, sekretarji za socialno politiko in komunalne zadeve pri zveznem izvršnem svetu ter Zveznega zavoda za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve.

Včeraj so proučevali načrte zakonov o stanovanjskih skupnostih in stanovanjskih zadrugah. V daljši razpravi so zastopniki mest predložili, da bi morali z zakonom o stanovanjskih skupnostih jasneje določiti fizionomijo raznih vrst servisov in podrobneje določiti njihov status.

Predlagali so, da bi stanovanjske skupnosti lahko ustvarjale podjetja in delavnice, ki bi poslovale po načelih, ve-

ljavnih za vse gospodarske organizacije. Prav tako so predlagali, naj bi vse servise, ki nudijo pomoč gospodinjstvom, obravnavali kot komunalne ustanove, ki bi jih lahko ljudski odbori v okviru svojih pooblastil oprostilj nekaterih obveznosti do družbene skupnosti. Končno so predlagali, da bi stanovanjske skupnosti lahko ustanovljale tudi servise, ki ne bodo imeli nobenih obveznosti za dajatve družbeni skupnosti.

Odbor je poudaril mnenje, naj ustanova mirovnega sveta (poravnalnega sodišča) ne bo obvezna za vse državljane, ki so v sporih zaradi stanovanjskih zadev, temveč naj bo ta ustanova fakultativna in naj bi njene usluge iskale samo tiste stranke, ki žele, da bi njihove spore urejali pred mirovnim svetom. Ta pripomba je po mnenju udeležencev utemeljena s prakso, kajti mirovni svet doslej skoro niso pokazali nobenih pozitivnih rezultatov.

Zelo dolga in živahna je bila razprava o potrebi ustanovitve posebnega sveta v okviru občinskih ljudskih odborov, ki bi skrbel za stanovanjske skupnosti. Pojavila so se mnenja, da bi bilo potrebno razvoj stanovanjske skupnosti, kakor tudi druge zadeve v zvezi s poslovanjem teh družb, organizmov povestiti kakemu svetu, n. pr. svetu za soc. ali stanovanjske zadeve. Prevladalo pa je mnenje, da so stanovanjske skupnosti zapleteni organizmi, ki se bavijo s celo vrsto raznih zadev in vsakdanjega življenja državljanov in da bi bilo neprimerno povezati jih samo z določenim svetom.

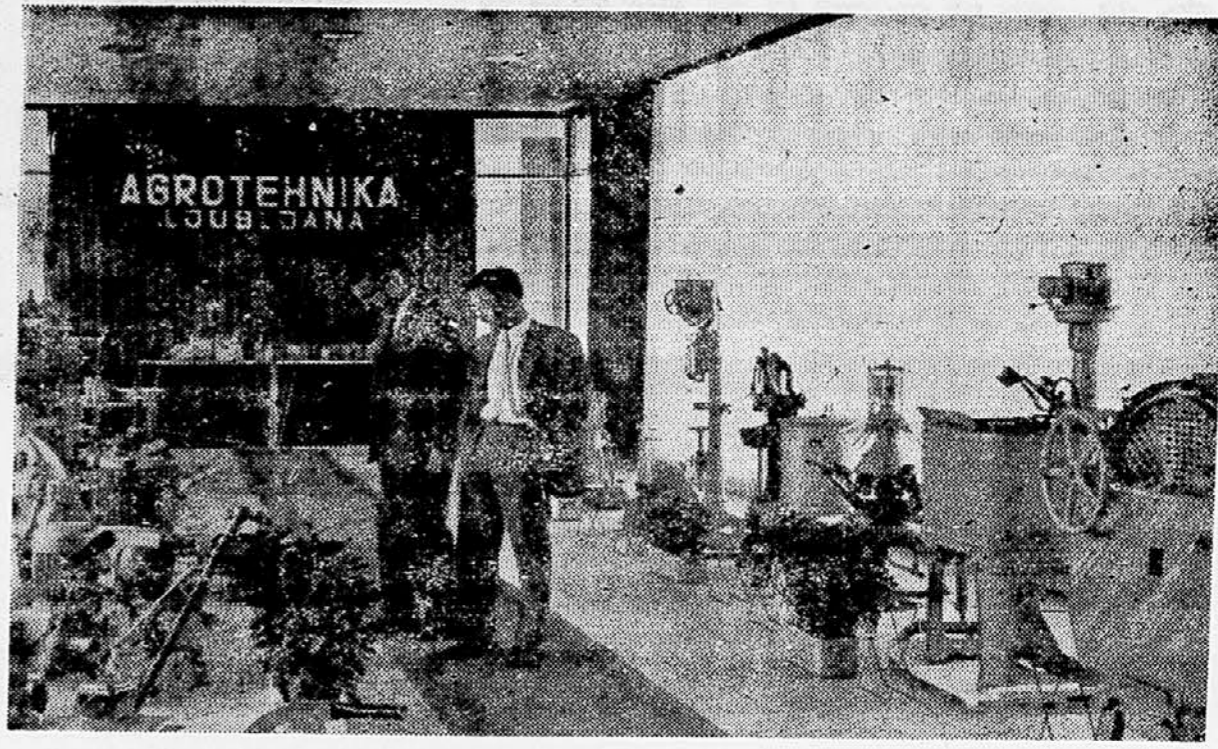
Ko so razpravljali o načrtih

zakona o stanovanjskih zadrugah, je odbor bil mnenja, da ureja ta načrt pretežno pravne zadeve in da je potrebno zelo vestno delo za ugotovitev določenih ekonomskih načel, ki naj bi omogočili tudi stimuliranje stanovanjskega združništva.

Ugotovili so, da zakon ne bi smel dovoljevati stanovanjskim zadrugam graditi stanovanj pod ugodnejšimi pogoji kakor gradbena podjetja. Pravzaprav jih ne bi smelo oprostiti določenih družbenih obveznosti, kakršne imajo gospodarske organizacije, ki se bavijo z gradnjo stanovanj.

Ko je poudaril potrebo po pritegnitvi stanovanjskih zadrug k varčevanju denarnih sredstev zadržnikov, je odbor predlagal, naj se organiziranje varčevanja (zaradi gradnje stanovanj zadržnikov) vrsti med najpomembnejše naloge stanovanjskih zadrug. To načrt zakona sicer predvideva, ni pa posebej poudarjeno.

Danes je odbor razpravljal o načrtih preostalih zakonov — o upravljanju stanovanjskih poslopij, o lastnosti posebnih delov poslopij ter o upravljanju in najemu poslovnih prostorov.

Vinočrniški stroji na mednarodni vinski razstavi

Priznanje za slovenska vina

LJUBLJANA, 29. avg. Danes popoldne ob 17. uri je mednarodna ocenjevalna komisija pri IV. mednarodnem vinskem sejmu v Ljubljani objavila izide degustacije.

V mednarodni ocenjevalni komisiji so bili: univ. prof. dr. ing. Dragoslav Milisavljević kot predsednik, dr. Richard Tel-

tscher iz Anglije kot podpredsednik, po en predstavnik iz Zahodne Nemčije, Sovjetske zveze, Romunije, Avstrije in trije predstavniki iz Jugoslavije kot člani komisije. Med seboj neodvisno so člani komisije v času od 22. avgusta do 28. avgusta ocenili 583 vzorcev vin. Skupno so podelili 511 kolajnin diplom za najboljša vina. Avstrija je dobila 6 zlatih in 6 srebrnih kolajin, Avstralija 2 srebrni (kolikor je poslala vzorcev), Cipar 5 zlatih in 8 srebrnih (kolikor je poslal vzorcev), Francija 6 srebrnih, Italija 6 zlatih, 9 srebrnih in 3 bronaste.

Izrael 2 srebrni (kolikor je poslala vzorcev), Madžarska 5 zlatih in 10 srebrnih (kolikor je poslala vzorcev), Mehika 5 srebrnih, Portugalska 2 zlati (kolikor je poslala vzorcev), Rumunija je dobila 21 zlatih in 17 srebrnih (kolikor je poslala vzorcev), Španija 1 srebrno (kolikor je poslala vzorcev), Turčija 1 zlato in 5 srebrnih, Zah. Nemčija 4 zlate in 10 srebrnih (kolikor je poslala vzorcev), ZDA 2 zlati in 5 srebrnih (kolikor je poslala vzorcev), Sovjetska zveza 40 zlatih in 24 srebrnih (eno manj kot skupno število poslanih vzorcev v in Jugoslavija 68 zlatih 216 srebrnih in 22 bronastih medalj. Slovenska vina so dobila 26 zlatih in 43 srebrnih kolajin.

Včeraj in danes

Delegacija naših rudarjev potuje v Moskvo

Beograd, 29. avg. (Tanjug) Na povabilo sovjetskih sindikatov rudarjev in metalurgov bo odpotovala jutri v Moskvo delegacija centralnega odbora sindikata rudarjev in metalurgov Jugoslavije, ki jo vodi podpredsednik centralnega odbora Dušan Trnčič. V Sovjetski zvezi bo ostala 15 dni.

Ta obisk bo vrnila 15. septembra skupina šestih zastopnikov sovjetskega sindikata z predsednikom centralnega odbora rudarjev Pavlom Plihinom na čelu, ki bo med petnajstdnevni bivanjem pri nas obiskala nekatera rudarsko-metalurška podjetja, da bi se seznanila z življenjem in delom jugoslovanskih delavcev.

Seminar za prosvetne delavce v Tolminu

Tolmin, 29. avg. Dopoldne je v Dijaškem domu začel krajši seminar za prosvetne delavce, člani ZK iz goriskega okraja. Pripravil ga je OK ZK v Novi Gorici, da bi se šolniki seznanili z ideološkimi in drugimi aktualnimi problemi našega družbenega razvoja pred začetkom novega šolskega leta. Seminar obiskuje okoli 150 učiteljev, profesorjev in vzgojiteljev iz vsega okraja.

Ogled kmetijskih strojev

Novo mesto, 29. avg. (Tanjug) Za gradnje avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb so odprli popoldne tretjo razstavo kmetijskih strojev, ki bo trajala tri dni. Začela se je s sestankom traktoristov in kmetijskih strojnikov, ki, e vsako leto sestanejo na tem tradicionalnem zboru, da bi izmenjali svoje izkušnje za napredke kmetijstva. V okviru razstave, ki je pod pokroviteljstvom Zadrugne zveze Slovenije in glavnega odbora ljudske tehnike v Novem mestu, bodo tudi tekmovalja traktoristov in mladih zadržnikov v upravljanju sodobnih kmetijskih strojev zadrug in kmetijskih posevov v Sloveniji.

Pomanjkanje krme v Srbiji

Zivnotne poslovne zveze v Srbiji so začele nabavljati krmo v Vojvodini, ki jo bodo prepravljale v okraj, prizadete od suše. V Vojvodino bo te dni odšla tudi skupina mladincev, ki bodo kosili koruznico in pullili orpo za krmiljenje živine. To so prvi ukrepi na pobudo štaba za preprečenje posledic suše v Srbiji.

Najhujše pomanjkanje krme je v okrajih Svetozavre, Kruševca, Kragujevac in Zajecar. Potrebe po krmi so zelo velike, v nekaterih okrajih tudi do 8000 vagonov, razen tega pa v mnogih okrajih nimajo primerne hrane.

15-letnica X. ljubljanske brigade

4. oktobra se bodo v Iškem Vintgarju zbrali borci X. udarne ljubljanske brigade, da bi proslavili 15-letnico njene ustanovitve. Brigada je bila namreč ustanovljena na Golem pri Igu 9. septembra 1943. leta. V ta namen je bil sestavljen poseben pripravilniški odbor za organiziranje proslave in prireditve, ki bodo 4. oktobra v Iškem Vintgarju. Tam se bodo namreč zbrali vsi tisti preživeli borci, ki bodo imeli možnost udeležiti se tega slavnostnega prijetnega tovariškega večera bivših borcev te brigade.

Borci Sandrove brigade, II. grupe odredov, I. Stajerske bataljona, Kamniškega bataljona — aktivisti Stajerskega udarnega bataljona — aktivisti Stajerskega udarnega bataljona — aktivisti Stajerskega udarnega bataljona

Udeležite se TOVARISKEGA SREČANJA STAJERSKIH BORCEV IN AKTIVISTOV V MOZIRJU 7. septembra. Vabi občinski odbor Zveze borcev.

NALOGE LMS PRI VOLITVAH V ZADRUŽNE SVETE

Ljubljana, 29. avg. V Klubu ljudskih poslancev je bila danes razširjena seja predsedstva Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije, ki so se je udeležili tudi predsedniki okrajnih komitejev LMS.

Uvodoma je predsednik CK LMS Tone Kropušek nakazal osnovne naloge mladine pri volitvah v zadrugne svete, ki pomenijo v našem družbenem sistemu nov način upravljanja v kmetijskih proizvodnji. Vodstva in organizacije Ljudske mladine na vasi imajo zelo pomembne naloge v pripravah za izvedbo teh volitev. Predvsem je treba kmetičko mladino temeljito seznaniti z bistvom novega načina upravljanja kmetijskih zadrug ter z nalogami, ki jih narekuje perspektivni plan razvoja v kmetijstvu.

Predsedstvo CK LMS je sprejelo vrsto sklepov, da bi se aktivni LMS in aktivni mladi zadržniki temeljito seznanili s pomenom volitev in s pristojnostmi zadržnih svetov, predvsem pa s programom razvoja z možnostmi in potrebami v njihovih kmetijskih zadrugah. V nadaljevanju se je sekretar CK LMS Stane Kranjc poročal o aktualnih politično-organizacijskih nalogah in vsebini dela aktivov LMS ob pripravah na letne konference in volitve novih vodstev, ki bodo potekale v času od 15. septembra do 15. oktobra, kakor tudi o razširjeni organizaciji LMS z novimi člani. Predsedstvo je v zve-

zi s tem sprejelo sklep, naj bi v osmih razredih osnovnih šol ustvarili mladinske aktivne, v katerih bi sprejeli tiste učence, ki so izpolnili 14 let.

B. L.

Važna politična in ekonomska akcija

V mariborskem okraju bodo z intenzivnimi vrstami pšenice zasejali 1800 ha pšenice, z domačimi izbranimi sortami pa 1150 ha

MARIBOR, 29. avg. Danes je bilo v Mariboru posvetovanje predsednikov občinskih odborov, predsednikov svetov za kmetijstvo, predstavnikov okrajne ljudske zveze in zadrugne zveze, ki so obravnavali aktualna vprašanja kmetijske problematike v okraju, predvsem jesenske akcije, trgovino s kmetijskimi pridelki ter volitve v zadrugne svete. Posvetovanju je prisostvovala tudi podpredsednica Glavnega odbora SZDL tovaršica Vida Tomšičeva.

Uvodoma je obširno govoril o teh problemih predsednik OZZ Maribor Jože Globačnik. Jesenske akcije v kmetijskem združništvu, predvsem setev intenzivnih sort pšenice, so prva konkretna naloga v zvezi s sprejetimi sklepi na okrajni letni konferenci ZKS in konferenci SZDL. To akcijo je obravnavati ne le s stališča proizvodnje ali stare prakse posejevanja kmetijstva, marveč predvsem s stališča krepitve zadržnih organizacij. V občinah, kjer so začeli to akcijo s podporo celotnega političnega aktivna, potekajo priprave za setev in sklepne pogodbe zadovoljivo, marsikje pa prepuščajo odgovornost zgolj kmetijskim

zadrugam in maloštevilnim strokovnjakom.

V okraju bodo v celoti po planu zasejali z intenzivno vrsto pšenice 1800 ha površin, z domačimi izbranimi sortami pa 1150 ha. Od zastavljenega plana so zadrug doselej sklenile pogodbe za 63% predvidenih površin pod intenzivnimi sortami in za 15% površin pod domačo pšenico. Med posameznimi občinami pa so velike razlike v izpolnjevanju plana. Tako so izpolnili svojo zadolžitev za 92% v Račah in Sentilju, medtem ko so na področju občine Ormož, kjer so za gojitev te vrste pšenice najugodnejši pogoji, izpolnili le 51% plana. v občini Tez-

no in Središče pa samo 32%. Očitno so najboljši uspehi doseženi povsod tam, kjer so organizacije SZDL opravile svojo dolžnost in le te vplivajo na vodstva KZ.

Med pojavi, ki skušajo zavirati to akcijo, je zlasti izgovor mnogih zadrug in posameznih kmetovalcev, da že sedaj dosega gojdo nadpovprečne hektarske donose. Vendar je samo kombinacija lastne zveze, ki je požel 180 ha njev, zabeležil najvišji povprečni donos 17 stotov na hektar in je v resnici mogoče na prste prešteti tiste proizvajalce, ki pridelajo nad 3000 kg pšenice na ha.

Resno pa utegne zavirati pravilno agrotehniko, ki je pogoj za uspeh pri gojitvi novih vrst pšenice, pomanjkljiva mehanizacija. V okraju primanjkuje 51 traktorjev s priključki, doselej pa je naročenih le 22 novih. Zadrug in občinski ljudski odbori bodo morali poskrbeti za večjo lastno udeležbo in nabaviti manjkajoče stroje, za kar pogoj so. Prav tako je važno zagotoviti potrebne strokovnjake, ki bi nadzirali izvedbo setve in drugih del. Prireditelj naj bi tudi vse absolutne nižji kmetijskih šol in tudi napredne kmetovalce. Končno bi treba doseči, da bodo občinski ljudski odbori zavzeli do proizvodnje in planov kmetijskih zadrug enak odnos kot do ostalih proizvodnih podjetij na svojem področju. Zbori proizvajalcev naj bi spremljali izpolnjevanje proizvodnih načrtov v zadrugah in pomagali pri poslovanju, pri urejanju kadrovskih vprašanj, zlasti pa obravnavali njihove zaključne račune. Vse premalo se občine poslužujejo tudi možnosti, ki jim jih daje zakon o racionalnem izkoriščanju obdelo-

valne površine. Nujno potrebno je tudi, da občinska politična vodstva in ljudski odbori vzpostavijo najožje stike z vodstvi KZ in njihovimi upravni odbori, da jih vključijo v politične aktivne občin in skupno rešujejo vsa vprašanja.

Obširno so nato udeleženci govorili še o volitvah v zadrugne svete, o izbiri kandidatov in o združitvi nekaterih kmetijskih zadrug. Predlog okrajne zadrugne zveze je, da se združi 19 zadržnih organizacij, ki bi s tem dobile solidnejše pogoje za napredke. Hkrati z volitvami bo treba rešiti vprašanje vodstev zadrug, saj manjkajo upravniki v 39 zadrugah.

Najživljanejša je bila razprava o setvi italijanske pšenice. Nekaj tehničnih misli je prispevala k temu delu razprave Vida Tomšičeva, ki je poudarila, da gre za splošno jugoslovansko akcijo, da se osamosvojimo in pridelovanje pšenice. V to akcijo morajo vložiti mnogo sredstev, ki jih ustvarjajo predvsem delavci. Pri tem bo imel tudi kmet koristiti, če bo hotel sodelovati. Seveda ne sme trpeti zadruga akumulacija. Kmet ne sme pozabiti, da so zadržni fond pogoj za njegovo boljšo bodočnost. Po mnenju tov. Tomšičeve bi bilo dobro, če bi se zbori proizvajalcev seznanili s tem, kaj hočemo doseči v tej akciji, ki ni le politična, marveč ekonomska. Mi hočemo, da bo zemlja dajala več kot doselej. Pogodbe, ki jih sklepamo, ne smejo biti deficitne za zadrug. Za to naj poskrbe organizacije socialistične zveze in občinski ljudski odbori. Kmetu je treba jasno povedati, da hočejo zadrug imeti pri tem svojo delež in da je le tako zahtevljen tudi njegov delež.

J. P.

PRED OBCNIM ZBOROM ZVEZE KMETIJSKOGOZDARSKIH ZBORNIC

Pregled kmetijskih uspehov

Z moderniziranjem proizvodnje naraščajo kmetijski pridelki in živinoreja

BEograd, 29. avg. (Tanjug) Glavni predmet, o katerem bodo razpravljali na letošnjem občnem zboru Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije 4. septembra, bo moderniziranje kmetijske proizvodnje. Dosedanji uspehi v moderniziranju kmetijske proizvodnje dajejo ugodne perspektive za razvoj kmetijstva v naši državi.

Cepprav uporaba agrotehničnih in zootehniških ukrepov še ni zadostna, so vendar v zadnjih letih po njihovi zaslugi dosegli visoke pridelke skoraj vseh kmetijskih kultur. Tako je bil n. pr. desetletni povojni pridelok pšenice v naši državi 11,3 stota na hektar, v žitorodnih pokrajinah pa med 15 in 20 stoti. V letu 1957 so z uporabo sodobnih sredstev in setvijo visokodonosnih vrst pšenice pridelale mnoge kmetijske organizacije 45 do 60 stotov na hektar, in sicer na velikih površinah. Na površinah od 5 do 10 ha so pridelali tudi 80 do 71 stotov. Prav tako so individualni kmetovalci dosegli v kooperaciji z zadrugami visoke pridelke kljub neugodnim klimatskim pogojem.

Z moderniziranjem proizvodnje koruze so dosegli lanj velik pridelok. V kmetijskem kombinatu »Beograd« so pridelali na površini nad 70 ha povprečno 118,08 stota, na kmetijskem posestvu »Vukovar« pa na dvanajkrat večji površini 110 stotov na hektar. Desetletno jugoslovansko povprečje pridelka koruze je bilo 14,2 stota na ha. Na 80 hektarjih je kmetijsko posestvo »Kneževac« na Belju pridelalo sladkorne pese 568,12 stota na hektar. Tudi cela vrsta drugih socialističnih gospodarstev je pridelala približno po 500 stotov na hektar, medtem ko je bil desetletni povprečni pridelok koruze 169 stotov na hektar. Podobne uspehe so dosegli tudi v pridelavi krompirja in krme.

Vsi ti rezultati v poljedelski proizvodnji so omogočili tudi modernizacijo živinoreja. Mnoga socialistična gospodarstva so dosegla proizvodnjo 4300 kg

mleka pri kravi (pri visoki produktivni rasi), pri domačem rdečo-pisanim govedu pa so lani dosegli tudi do 4200 kg, medtem ko so leto dni prej dobili povprečno po 2500 kg. Kmetijske organizacije so dosegle tudi do 500 kg žive teže pri miadem govedu do 1 leta starosti. Podobne uspehe so dosegli tudi pri prašičereji.

Prvi rezultati sodobno organiziranih in negovanih sadovnjakov so znatno boljši, kakor so bili dosedanja. Tako so nekateri kmetijske organizacije pridelale 2 do 3 vagone jabolok, hruški in brestev na hektar, manjši število organizacij pa tudi do 6 vagonov na hektar. Tudi plantaže sliv in marelic, črešenj, višenj in jagodičja so dale visoke pridelke. Z nadaljnjim moderniziranjem proizvodnje bi lahko te pridelke še povečali.

Dosedanji rezultati v moderniziranju proizvodnje so pokazali poleg drugega, da se lahko vrednost proizvodnje poveča ob enem z zmanjšanjem delovnih stroškov. V letu 1961 bodo posejali z visokodonosnimi vrstami pšenice okoli milijon hektarjev, kjer naj bi pridelali 350.000 vagonov pšenice. Okoli 800.000 hektarjev bodo posejali z domačimi vrstami pšenice in bodo pridelali okoli 80.000 vagonov pšenice. V načrtu je tudi povečanje pridelkov drugih kmetijskih kultur, pa bo zaradi tega potrebno organizirati prevoz, promet z žitom in povečanje zmogljivosti mlinске industrije, da bi lahko kmetijske pridelke pravočasno prevezli.

Danes so zaslili pet prirediteljov osem izjav. Vojnovič se zagovarja, da je svoje dejanje zakrivil povsem slučajno. Pravi, da se je samo hotel pomiriti z dvema švedskima turistoma, ki sta sedela v parku. Po njegovih izjavi sploh ni imel namena, vzeti ljudi, denar in je do ruvanja z umorjeno živaljo zaradi tega, ker ga je ona napadla.

MORILEC ŠVEDSKE DRŽAVLJANKE PRED SODIŠČEM

REKA, 29. avg. (Tanjug) Pred velikim senatom okrožnega sodišča na Reki se je danes začela sodna razprava proti Siobodanu Vojnoviču, ki je 28. julija okoli 2. ure ponoči ustrelil z revolverjem v Opatiji švedsko državljanko Birgit Rydin.

Sodnemu senatu predseduje predsednik okrožnega sodišča dr. Miho Monič. Ko so prebrali obtožnico, se je začel dosezen postopek z zasliševanjem prič. Okrožni javni tožilec Mate Zalnovec je zahteval, naj se Vojnovičev dejanje kvalificira kot kaznivno dejanje težkega razbojništva. To je utemeljil s tem, da je obtoženi Vojnovič prisilil za odklapanjem revolverja naprej Gunarja Kuga, ki je bil v družbi umorjene, da mu da denar, nar kar je preiskal tudi njegove žepne, zatem pa je obtoženec fizično napadel Birgite Rydin in odnel vanjo med ruvanjem strel, ki je bil smrten.

Danes so zaslili pet prirediteljov osem izjav. Vojnovič se zagovarja, da je svoje dejanje zakrivil povsem slučajno. Pravi, da se je samo hotel pomiriti z dvema švedskima turistoma, ki sta sedela v parku. Po njegovih izjavi sploh ni imel namena, vzeti ljudi, denar in je do ruvanja z umorjeno živaljo zaradi tega, ker ga je ona napadla.

Mednarodno posvetovanje o avtorskem pravu

Beograd, 29. avg. (Tanjug) V Beogradu bo od 3. do 5. septembra posvetovanje uprave Mednarodnega združenja za avtorsko pravo, ki ima svoj sedež v Berlinu. Na tem sestanku bodo razpravljali o organiziranju mednarodne razprave o sodobnih problemih zaščite avtorskih pravic na svetu.

Zivahen letalski promet

Jugoslovanski aerotransport po svoji ustanovitvi se ni imel tako napornega dela kakor v letošnjih toplih, poletnih dneh. Sedaj prevaža več potnikov kakor v prvi polovici lanskega rekordnega leta.

Prodajalnice vozovnic in zastopstva JAT v glavnih mestih in turističnih središčih so oblegane od jutra do večera. Piloti v stewardese so skoro več v zraku kakor na zemlji, letališko oseboje pa neprestano čaka in odpremlja letala iz države in inozemstva. Med potniki, prepeljanimi v prvih šestih mesecih letos in lani, je občutna razlika. Do konca junija so letos na vseh progah prepeljali 36.548 potnikov, za 4173 več kakor v istem času lani. Na notranjih progah so prepeljali 25.588 potnikov, na zunanjih pa 10.960 potnikov.

V tovrstnem prometu so prepeljali 453 ton blaga, od tega 210 ton na mednarodnih in 243 ton na domačih progah. Kakor poudarjajo v JAT, je izpolnjevanje plana v skladu s predvidenim povečanjem za 20 odstotkov glede na leto 1957. To je predvsem posledica povečanja števila letal za 29 odstotkov. V prvi polovici leta se ni uporabljal komaj dobavljenih letal Il-14, kar velja tudi za Conveire-ki so jih nekoliko kasneje vključili v promet. S povečanjem števila letal je JAT letos povečal tudi število poletov, in sicer na sedmih domačih progah in med sedmimi petnajsti. V mednarodnem prometu so odprli novo progo Beograd-Praga in priključno progo Za-

greb-Dunaj. Razen tega lete letala na turističnih progah Split-Dunaj-München in Dubrovnik-Dunaj-München. Na progi Zagreb-Dunaj-München bodo obratovala vse leto, na progah Dubrovnik-Bled-Dunaj-München in Split-Dunaj-München pa samo v turistični sezoni.

Zaradi vremenskih neprilic plan poletov ni bil povsem izpolnjen v prvem tromesečju. Zaradi megle in snega so mnoge polete odpovedali, letala so prihajala z zamudami, število potnikov pa se je zmanjšalo. Kasneje so se letalski pogoj zboljšali, čeprav se je na posameznih progah (na primer Beograd-Dubrovnik) začel promet šele v prvih dneh julija, ker nekatera letališča niso bila usposobljena za sprejem potnikov. Poleg proge Beograd-Titograd, ki privablja vse leto največ potnikov, obratuje največ letal poleg med Beogradom in Dubrovnikom. Kljub temu ne morejo vedno zadovoljiti vseh zahtev potnikov. V JAT poudarjajo, da te proge ne morejo okrepiji zaradi nezadostnega števila letal in osebja.

Od leta 1947 dalje neprestano razpravljajo o slabih letaliških zlasti v turističnih krajih. Položaj se je nekoliko izboljšal po zgraditvi letališča v Tivtu, kar pa še vedno ne zadovoljuje po-

Oh roba dogoelkov

Kleščé

Razmeroma malo novic prihaja z vzhodne otace Afrike. Toda od časa do časa le prodre v svet kaka novica o demonstracijah, zahtevah po neodvisnosti, zrušitvi posameznih pokrajin in tako dalje. To posebno velja v zadnjem času za tako imenovani »Rog Afrike«, kjer leži Somalija.

Somalije so praznaprav tri: bivša Italijanska Somalija, ki je zdaj pod skrbništvom OZN (skrbnik Italija) ter Britanska in Francoska Somalija. Bivša italijanska Somalija naj bi postala neodvisna leta 1960. To seveda ne velja za Britansko in Francosko Somalijo, kakaj Britanija in Francija sta v vojni zmagali in to jima menda daje pravico, da si nekoliiko podaljšata svoj kolonialni vek, vsaj po zakonitih predelih Afrike in Azije.

Somalcev je kaké tri milijone, trideset milijona pa jih živi pod britansko zaščito. Njihovi predniki so prišli iz Arabije, naselili afriški rogo in prodrli celo do Kenije. Po večini so nomadi ali napol nomadstvo, mladiča je revolucijonar. Ni naključje, da je najmočnejša stranka v Somaliji, ki je pod skrbništvom OZN, lga mladih Somalcev, ki se je pod vodstvom Adena Abdulaha Osmana rodila iz boja proti italijanskemu jažizmu. Tudi vlado sestavljajo izključno člani te skupine ali stranke.

Onstran roga v Britaniji in Francoski Somaliji se utrjuje zavest o skupnosti vseh Somalcev, o potrebi nastanka velike Somalije in o boju za neodvisnost. Dejstvo, da bi morala bivša Italijanska Somalija dobiti neodvisnost leta 1960, spodbuja nacionalistične elemente v obeh kolonijah, da bi tudi oni dosegli neodvisnost.

Da bi bil položaj nekoliko bolj zapleten (če bo potrebno ga bo mogoče še bolj zaplesti), se Etiopija in Britanska Somalija potegujeta za področje Haud, ki leži med Britansko Somalijo in Etiopijo. Po drugi svetovni vojni so Angleži po daljšem zavlačevanju prepustili to področje Etiopiji v skladu s pogodbo, ki sta jo sklenila etiopijski cesar Menelik in Velika Britanija leta 1897. To je bil taktični, ko je v Sudanu rogovitji Mahdi in v britanski general Kitchener hudo potreboval zavestnost, da če odstopi Etiopiji področje Haud, ki leži ob meji med Britansko Somalijo, Lord Rennell, ki se je pomagal za sklenitev te pogodbe, ni pazneje trdil, da so bile z vseh somalske pravice do paše izgornjene. Po naključju pa je prav področje Haud največ rodovitno in ima največ vode. Baje grozi brez tega področja Britanski Somaliji lakota.

Razumljivo je, da se Somalci potegujejo za to področje, kot se poteguje zanj Etiopija, ki dejansko opravlja na tem ozemlju vse upravne funkcije. Razumljivo je tudi, da se Somalci, ki bi radi postali neodvisni, ne bi radi znebili britanske in francoske zaščite zato, da bi postali odvisni od Etiopije. Toda tukaj imata obe kolonialni sili, posebno Britanija, priložnost za manevriranje in izgrajevanje enega proti drugemu po starem in preteklem receptu: deli in vladaj.

Toda eno je skoraj gotovo: bivša Italijanska Somalija, skozi katere severni del poteka prav isti vzporedni kot sosedni Nigeriji na zahodni afriški obali, bo postala v doglednem času neodvisna. Obe Somaliji in Nigeriji, nestrpnopr pričakujeta letnico 1960, ko bosta postali neodvisni. To sicer ne bo neodvisnost gospodarsko razvite in močne države, bo pa prvi korak v tej smeri. Na vsehdu bo s tem sproženo gibanje za združitv vseh treh Somalij, na zahodni pa se bo nadaljeval proces emancipacije obrobni pokrajin. In ta proces dobiva počasi oblika kleščé, ki vedno bolj predirajo v notranjost afriške celine z vzhoda in zahoda. To sicer ni planirana vojaška operacija, ampak zgodovinski proces. Zato tudi ne bo spod letel in zato je tudi s porečje njo gotovostjo mogoče napovedati zmagovalca. Bp

Konferenca za miroljubno uporabo atomske energije

Zeneva, 29. avgusta. (Reuter.) V Zenevi so sporčili, da se bo pet tisoč delegatov iz 68 držav in devet agencij Združenih narodov udeležilo druge konferenca za miroljubno uporabo atomske energije, ki se začne prvega septembra v Zenevi. Ta konferenca bo največje zbravanje atomskih znanstvenikov doslej.

SOVRAZNOSTI V FORMOSKI OZINI

Nespremenjen položaj

Obalno topništvo še vedno obstreljuje Kvevoj in Macu — Posvetovanja v Londonu in Washingtonu

TAJPEH, 29. avgusta. (Reuter, AFP, Tanjug). — Kitajsko obalno topništvo je davi v zgodnjih jutranjih urah še naprej obstreljevalo Kvevoj in druge obrežne otoke. Po sporočilu obrambnega ministrstva s Formoze, je kitajsko topništvo s kopnega danes obstreljevalo utrbe na tch otokih. Sinoči so v glavnem mestu Formoze Tajpehu uvedli policijsko uro.

Tanjung poroča iz Londona, da je zastopnik britanskega zunanjega ministrstva izjavil, da je britanska vlada po diplomatski poti v stalnem stiku z vlado ZDA glede položaja na Daljnem Vzhodu. Ni nobenih znamenj, da bi se položaj poslabšal ali da bi bila na vrsti invazija kitajskih čet.

Predstavniki za tisk Bele hiše James Hagerty je danes sporočil, da se je predsednik Eisenhower pol ure pogovarjal o položaju na Daljnem Vzhodu s Christianom Hertlerjem, vrščem dolžnosti ministra Dullesa. »ZDA — je izjavil Hagerty, —

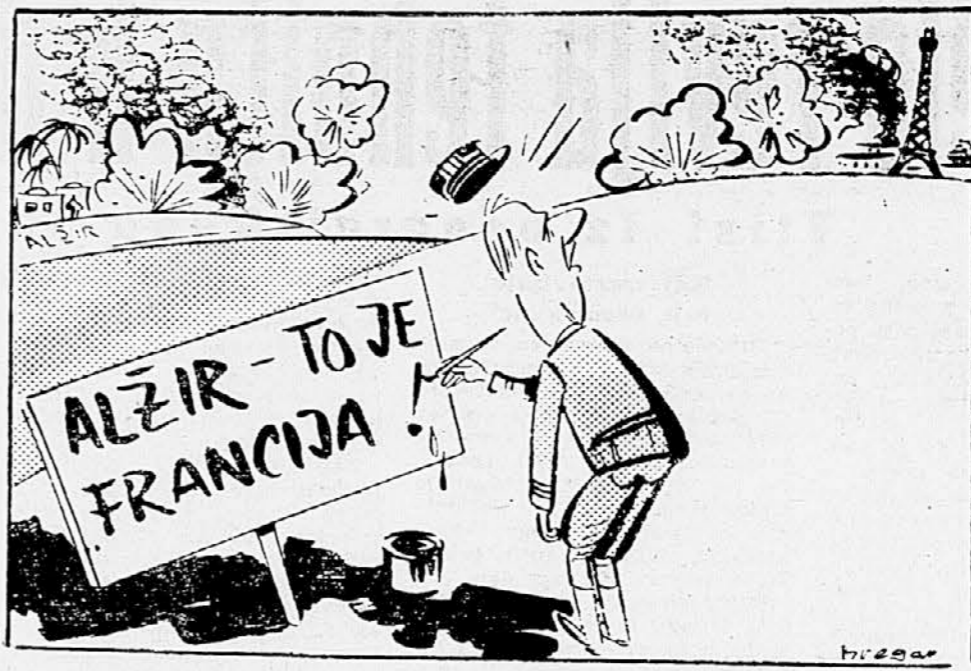
zelo pazljivo spremljajo položaj.«

V pristojnih ameriških krogih sicer nečejo kakorkoli komentirati izjave, ki jo je dalo poveljstvo kitajske armade na tako imenovani Fukienski fronti. Besedilo teh izjav še ni prispelo v ameriško zunanje ministrstvo, znano pa je, da izraža v njih LR Kitajska odločenost »neposredno« osvoboditi Kvevoj in obrežne otoke, ki so v rokah kitajskih nacionalistov.

V pristojnih ameriških krogih se glede tega sklicujejo na izjave predsednika Eisenhowerja na tiskovni konferenci in ki jih je mogoče na kratko povzeti. Predvsem je ameriško mnenje, da sta otoka Kvevoj z otočjem Macu pomembnejša za obrambo Formoze, kot pred tremi leti. Zda je na teh otokih tretjina nacionalistične armade, medtem ko so ti otoki še pred nekaj leti veljali za navadne zspostavljene položaje. Dalje je nemogoče napovedati, ali »bodo nastopile ameriške oborožene sile, da bi zavarovale ta otoke pred kitajskim izkrcanjem iz kopnega. Hkrati pa drži, da se ZDA ne mislijo izogibati svojim odgovornostim in zavratači izjave, ki so jih dali njihovi odgovorni državniki. Te odgovornosti in izjave so vsebovane v pogodbi o medsebojni obrambi med Nacionalistično Kitajsko in ZDA, po kateri se ZDA zavezujejo, da bodo branile Formozo in Pescadore. Čeprav obrežni otoki niso

omenjeni, se lahko klavzule te pogodbe razširijo tudi na druga ozemlja. Dalje se te odgovornosti izjave vsebovane v januarski resoluciji, ki jo je sprejel ameriški senat 1955 in pooblašča predsednika ZDA, da lahko uporabi ameriške oborožene sile, če bo imel to za potrebno, za obrambo Formoze in Pescadorejev pred vsakim oboroženim napadom.

Potemtakem je odločitev edino v rokah predsednika Eisenhowerja. Negotovo je, kaj bodo ZDA storile, toda dejstvo je, da si je težko predstavljati, da bi ZDA dovolile uničenje ene tretjine Cangkajškove vojske.

— PA BO MENDA NAVSEZADNJE RES... —

Kitajska na »fronti sodstva«

Ugotovitve nacionalne konference predstavnikov pravosodnih organov v Pekingju

PEKING, 29. avgusta. (Tanjug). — Po dvomesečnem zasedanju se je v Pekingju končala četrti nacionalna konferenca predstavnikov pravosodnih organov Kitajske. Po poročilih, objavljenih v današnjem pekinkskem tisku, je konferenca proučila delo in izkušnje kitajskega sodstva v zadnjih osmih letih, »razčistila nekatera napačna in reakcionarna gledanja nekaterih sodniških kadrov na pomen in nalogo ljudskih sodišč in na partijsko vodstvo ljudskih sodišč« ter določila glavne naloge sodstva za prihodnje.

V poročilih je poudarjeno, da je kitajsko sodstvo pod vodstvom partije v zadnjih osmih letih izpolnilo glavno nalogo boja proti »kontrarevolucionarnem in preganjanju drugih nezahelenih elementov. Poudarja se prav tako, da so sodni organi dosegli »zelo pomembne rezultate v zmanjšanju kampanji proti »desničarjem« v letu 1957. To je bila »ostra in brezkompromisna

borba, poudarjajo dalje, »borba, v kateri so »na fronti sodstva«, to je med organi kitajskega sodstva »razkrili in ostro kritizirali razna protiproletarska in protisocialistična pojmovanja« in »prečistili vrste sodniških kadrov«.

Med to kampanjo so odkrili in kaznovali celo vrsto »desničarjev« — kakor je svoječasno poudarjal kitajski tisk, tudi med najvidnejšimi predstavniki in voditelji kitajskega sodstva in tožilstva. Poleg mnogih drugih je bil kot »desničar« razkrinkan in kaznovan tudi namestnik kitajskega ministra državnega nadzorstva Bang Han hkrati s skupino petih vidnih voditeljev sodstva in tožilstva, katerih partijski staž je znašal od 15 do 30 let. Predsednik kriminalnega sektorja kitajskega vrhovnega sodišča Cia Cien in pomočnik vrhovnega javnega tožila za vprašnja transportne službe Liu Hui Cu, sta bila prav tako predčasno razkrinkana in kaznovana kot »desničarja«. Take »desničarske in protipartijske elemente, so našli« in razkrinkali tudi med pokrajinskimi voditelji sodne službe in tožilstva.

V to kategorijo prištevajo guvernerja in pomočnika guvernerja provinc Cenkjang, oba odgovorna za sodstvo v provinci, dalje namestnika guvernerja in javnega tožila provinc Anhvej, voditelja Biroja za sodstvo v provinci Fukien, pomočnika voditelja Biroja za sodstvo v provinci Sečuan itd. Kot »desničarja« so kaznovali tudi predsednika »srednjega sodišča v Pekingju Ho Čab Čuna, kakor tudi vodi-

telja pekinkškega biroja za sodstvo Ho Senga. Skupna krivdava vseh teh obsojenih »desničarjev« v organih kitajskega sodstva in tožilstva pa je bila, kakor navajajo tisk, v tem, da so se upirali diktaturi proletariata in v njihovem pojmovanju, da je treba v prehodnem obdobju ost te diktature usmerjati bolj proti kriminalnim in drugim nesocialnim dejavnostim v državi, kakor pa proti razrednemu sovraženju. Poudarjeno pa je tudi, da se morajo kitajska sodišča pokoravati ne samo vodilni vlogi centralnega komiteja KP Kitajske, temveč tudi partijskim komitejem na vseh drugih ustreznih ravneh. Samo na ta način — je poudarjeno v sklepih, — bodo sodišča »lahko uspešno izpolnjevala svete naloge, ki sta jim jih postavili država in narod.«

proučila vse te probleme, slabosti in izkušnje iz preteklosti, je sprejela stališča, da je za nadaljnje delo sodnih organov najvažnejše to, da služijo razredni borbi in da pomagajo izvajati centralnih partijskih in državnih nalog pri izgradnji države. Sodišča se morajo absolutno pokoravati vodstvu partije in to delati brez najmanjših omahovanj — je rečeno v sklepih konference. Poudarjeno pa je tudi, da se morajo kitajska sodišča pokoravati ne samo vodilni vlogi centralnega komiteja KP Kitajske, temveč tudi partijskim komitejem na vseh drugih ustreznih ravneh. Samo na ta način — je poudarjeno v sklepih, — bodo sodišča »lahko uspešno izpolnjevala svete naloge, ki sta jim jih postavili država in narod.«

Priprave na volitve

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 29. avg. (Po telefonu). V nedeljo, 12. oktobra bodo v tržaški občini, komaj po 2 letih, ponovne volitve v tržaški občinski svet, ki je bil razpuščen pred enim letom. Vsa vodstva strank so že pred objavo datuma začela s pripravami in sedaj že nabirajo podpise za svoje kandidatne liste. Vsaka lista mora imeti najmanj 5000 podpisov volivcev, vseh volivcev pa je nekaj manj kot 210.000.

Oktohrske volitve so že druge letošnje volitve, ker so Tržičani v maju prvič volili svoje 4 poslance v poslansko zbornico. Prav zato se prebivalstvo zelo malo zanima in se upravičeno predvideva, da bo volilna kampanja, ki se bo začela čez 2 tedna, precej mrtva. Hkrati pa je odpadlo upanje, da bo Trst volil oktobra tudi 3 senatorje, ki bi jih moral voliti s poslanci že v maju, toda zadevni zakonski predlog ni mogel biti pravočasno odobren. Zato se predpostavljaja, da bodo volitve v senat v najugodnejšem primeru šele prihodnje pomlad. Če pa bo parlament odobril še zakon o ustavni avtonomiji dežele Furlanija-Juljske krajina, potem bodo prihodnje jeseni ali pa spomlad leta 1960 volitve v deželni svet. Tako vse kaže, da Tržičani ne bodo zlepa izven volilnih kampanj, ker bo naslednje leto po-

telkel mandat predlanske izvoljenim občinskim svetom.

Čeprav še ni znano, kolikšno strank bo nastopilo na oktobrskih volitvah, je že sedaj gotovo, da bo njih število večje kot maja, ko manjše stranke niso nastopile samostojno. Ker pa je v nekaterih strankah prišlo do razkola, trdijo, da bo oktobra nastopilo nič manj kot 18 strank.

Prvi so objavili seznam kandidatov krščanski demokrati, ki pa letos niso vključili že znamenitega, dolgoletnega župana Bartolija. Nekateri govore, da ga bo stranka kandidirala za senatorja, drugi pa so mnenja, — in to je morda bolj verjetno — da ga je sedanje tajništvo, ki pripada Fanfanjevi struji, namenoma izključilo, ker je med Tržičani že preveč neprijubljen. Iz liste je izključen tudi bivši pokrajinski tajnik krščanske demokratične prof. Romano, ki se je sedaj

ljudni vodstvu zameril, ker je lani pred občinskim svetom iznesel neka kotljiva vprašanja krščansko demokratske občinske uprave in je bil za eno leto izključen iz stranke aktivnosti, čeprav se je proti kazni pritožil pri rimskem strankinem vodstvu.

Vse kaže, da bodo nastopili z dvema ločenima listama tudi fašisti, ki so se — za razliko od vse ostale Italije — na majskih volitvah letos tako okrepili, da so dosegli posredno izvolitev svojega poslanca v rimsko zbornico. Toda tržaški tajnik MSI Morelli — kot smo svoj čas že poročali — se je aprl z rimskim vodstvom in ustanovil avtonomno fašistično stranko za tržaško pokrajino in jo nazval »MSRI«, to je italijansko republikansko socialno gibanje (Movimento sociale repubblicano italiano), kar bi kazalo, da se njen program oslanja na omega zadnje republikanske Mussolinijeve vlade po kapitulaciji Italije pred 15 leti.

Tudi independentisti bodo nastopili z 2 listama kot v maju: fronta za neodvisnost, na čelu z Borghesejem in Gianpiccolijem, ter Tržaška unija s Tolijjem.

Ločeno bodo šli na volitve najbrž tudi monarhisti.

Na levem krilu bo oktobra ponovno nastopila samostojna neodvisna socialistična zveza s skoraj enako kandidatno listo, ki ji bosta načeljevala dr. Jože Đokleva in Bortolo Petronio. Morda bodo na socialistični listi PSI nastopili tudi voditelji manjše skupine, ki je imela za glavno točko programa prosto cono (MEN). Na čelu liste KPI pa bosta tudi letos poslanec Vidalli in njegova namestnica Marija Berničeva, kakor tudi novi pokrajinski svetnik prof. Paolo Sema, ker po partijskem statusu Vidallijeve funkcije poslanca izključuje funkcijo pokrajinskega sekretarja.

Ločeno bodo šli na volitve najbrž tudi monarhisti.

Na levem krilu bo oktobra ponovno nastopila samostojna neodvisna socialistična zveza s skoraj enako kandidatno listo, ki ji bosta načeljevala dr. Jože Đokleva in Bortolo Petronio. Morda bodo na socialistični listi PSI nastopili tudi voditelji manjše skupine, ki je imela za glavno točko programa prosto cono (MEN). Na čelu liste KPI pa bosta tudi letos poslanec Vidalli in njegova namestnica Marija Berničeva, kakor tudi novi pokrajinski svetnik prof. Paolo Sema, ker po partijskem statusu Vidallijeve funkcije poslanca izključuje funkcijo pokrajinskega sekretarja.

službi, bil je poseben svetnik ministrstva za zunanje zadeve, ter namestnik sekretarja kabineta Kisišjeve vlade. Na zadnjih volitvah 1958 je bil g. Kitazava že drugi izvoljen za poslanca liberalno-demokratske stranke v parlamentu.

DELEGACIJE IN OBISKI

Beograd. — V Beogradu bo 2. septembra prispel zastopnik japonskega parlamenta ter član zunanje-političnega in proračunskega odbora g. Naokiči Kitazava. V Jugoslaviji bo bival pet dni. G. Naokiči Kitazava je že več let opravljal odgovorne funkcije v japonski diplomatski

službi, bil je poseben svetnik ministrstva za zunanje zadeve, ter namestnik sekretarja kabineta Kisišjeve vlade. Na zadnjih volitvah 1958 je bil g. Kitazava že drugi izvoljen za poslanca liberalno-demokratske stranke v parlamentu.

Ločeno bodo šli na volitve najbrž tudi monarhisti.

Na levem krilu bo oktobra ponovno nastopila samostojna neodvisna socialistična zveza s skoraj enako kandidatno listo, ki ji bosta načeljevala dr. Jože Đokleva in Bortolo Petronio. Morda bodo na socialistični listi PSI nastopili tudi voditelji manjše skupine, ki je imela za glavno točko programa prosto cono (MEN). Na čelu liste KPI pa bosta tudi letos poslanec Vidalli in njegova namestnica Marija Berničeva, kakor tudi novi pokrajinski svetnik prof. Paolo Sema, ker po partijskem statusu Vidallijeve funkcije poslanca izključuje funkcijo pokrajinskega sekretarja.

Razgovori med Indijo in Pakistanom

New Delhi, 29. avgusta. (Tanjug). — Jutri se bodo začeli v Karačiju pogovori med Indijo in Pakistanom. Sestali se bodo ministri, ki bodo pripravili vse za sestanek med Nehrujem in Numom 9. septembra v New Delhiju. Današnji »Statesman« piše, da bo med razgovori v Karačiju, kjer bo Indijo zastopal sekretar za zunanje zadeve Desai, Indija skušala organizirati pogovore med dvema premieroma na širšem temelju kot doslej. Toda pakistanski premier je pred kratkim izjavil, da se misli z Nehrujem pogovarjati izključno o obmejnih zadevah.

Tunis. — Jugoslovanski poslanik v Tunisu Ilija Topalovski danes obiskal zunanje ministra dr. Mokadema. Pogovarjala sta se o zadevah, ki zanimajo obe državi.

»Papir na sprehodu«

Romunski administrativni ukrepi proti birokraciji — »Scantea« o »sprehajanju papirjev« v direkciji kmetijskih posestev in trustov

Obscbe v Ulmu

Ulm, 29. avgusta. (AP.) Po štiri mesečnem procesu je sodišče v obdobjemskem mestu Ulmu spodbilo kakih deset nacističnih vojnih zločince na kazni od tri do petnajst let zopora za umor 5290 litovskih Židov leta 1941. Na 15 let zopora sta bila obsojena bivša oficirja SS Hans Joachim Böhms, ki je bil šef gestapa v Tilsitzu v vzhodni Prusiji ter Werner Harsmann, ki je bil med vojni šef varnostne policije na istem področju. Bivši šef policije v litovskem mestu Mölmu Bernhard Fischer-Schweder je bil obsojen na deset let, medtem ko je bilo drugih sedem obtožencev obsojenih na zaporne kazni od treh do petih let.

Bukarešta, 29. avgusta. (Tanjug). — Romunska vlada je odstranila generalnega direktorja Generalne direkcije industrije konzerv Georga Popescua, ter še nekaj njegovih najbližjih sodelavcev zaradi napak pri delu direkcije in njenih podjetij. Osrednji romunski tisk je dne pisal tudi o odstranitvi določene štivila uslužbencev in državnih funkcionarjev zaradi napak pri delu, birokracije in gospodarskega kriminala.

Dnevnik zaradi tega zahteva, naj bi osnovnim socialističnim gospodarskim entotam dali več svobode in iniciative za odpravljanje birokratičnih napak.

Ostro je bilo kritizirano tudi eno največjih romunskih podjetij pa proizvodno petrolejskih naprav »Prvi-maj«, ki je zaradi »resnih napak pri planiranju in organizaciji dela« izpolnilo svoje proizvodne načrte samo 89 odstotno. To pa ni osamljen primer. Zaradi birokratičnega sistema dela kritizirajo tudi številna podjetja Generalne direkcije industrije konzerv. Tako so posamezne tovarne konzerv napak dve do trikrat več zelezljave, kakor jo letno lahko predelajo. Zaradi tega so moral velike količine povrtine enostavno posušiti in uporabiti kot živilsko krmo.

neskončno »sprehajanje papirja gor-dole« ter ugotavlja, da metode dela Generalne direkcije in kmetijskih trustov »potiskajo kmetijska posestva v razsipištvu in nepotrebnih stroških.«

Dnevnik dalje poudarja, da so proizvodni načrti državnih posestev »birokratska formalnost«. Mnoga državna posestva še sedaj izdelujejo letošnje gospodarske načrte, ki bodo prihodnji mesec predloženi v odobritev, čeprav le-ti — kakor piše »Scantea« — nimajo več nobenega pomena. Zato so državna posestva letos utrpela velike denarne izgube.

Spet Little Rock

Ameriško vrhovno sodišče bo razsodilo do 11. septembra

WASHINGTON, 29. avgusta. (Reuter). — Ameriško vrhovno sodišče je protičevalo danes vprašanje segregacije v mestu Little Rocku, ter sklenilo, da bo o zadevi sprejelo končni sklep do 11. septembra. Sodišče bo proučilo obrazložitev, zaradi katerih so dve leti in pol zavlačevali z izvajanjem sklepa Federalnega sodišča glede šolanja črnskih otrok.

Na današnji seji so proučili stališča vlade in nacionalnega združenja za napredek temnopoltih narodov, ki je zahtevalo uveljavljenje sklepa, na osnovi katerega je bilo lanskega septembra črnim otrokom v Little Rocku prvič dovoljeno obiskovanje rednih šol. Vlada je podprla to stališče Nacionalnega združenja in zahtevala od sodišča, da brez zavlačevanja odobri črnim otrokom obisk šol. Predsednik šolskega odbora Butler je med razpravo izjavil, da bodo ponovno poklicali vojske za

zdrževanje reda v Little Rocku, opozoril pa je tudi na težave, ki bodo nastale zaradi nasprotnih stališč guvernerja države Arkansas Faubusa. Guverner Faubus stoji na stališču, da samo kongres lahko odloči, kateri zakoni so polnoveljavni, tisti, ki jih sprejemajo lokalne oblasti, ali centralne. V svoji izjavi je Butler tudi poudaril, da sedanje pogoje položaja v Little Rocku ni povzročilo črnsko prebivalstvo, temveč majhna skupina ljudi, ki nasprotuje vključitvi črnskih otrok v šole.

večali kontingente prefrane te države iz centralnega fonda. Hkrati so prepovedali izvoz kmetijskih hranic iz teh držav.

»Hindustan Standard« piše, da so razne politične skupine skušale pomanjkanje živil izkoristiti za svoje politične cilje. »Indian Express« pa poroča, da je bilo v državi Madja Pradeš aretiranih nad 150 ljudi, ki so organizirali neredne in tako imenovane pohode lačnih. V vast Singraval je pri takem pohodu sodelovalo trinajst tisoč ljudi. Vlada države Utar Pradeš pa obdoljuje dr. Lohijo, da njegova socialistična stranka stoji za temi neredi.

INDIJSKE GOSPODARSKE TEZAVE

Pomanjkanje hrane

Najhujše so prizadet države Utar Pradeš, Madja Pradeš, Bihar in Zahodna Bengalija — Sporazum o finančnem posojilu

NEW DELHI, 29. avgusta. (Tanjug). — Kongresna parlamentarna skupina, ki je sinoči razpravljala o prehranbenem položaju, bo nadaljevala to razpravo v ponedeljek. Čeprav je bil sinoči sestanek zaprtega značaja, vendar delijski listi danes ugotavljajo, da so na sestanku ugotovili, da današnji težavni prehranbeni položaj ni samo posledica pomanjkanja osnovnih žitaric, temveč tudi velikih napak pri razdeljevanju. Na sestanku je bil prisoten tudi premier Nehru.

Tik pred tem sestankom je imel minister za prehrano in kmetijstvo Džain sestanke s parlamentarnimi predstavniki držav Utar Pradeš, Bihar, Zahodna Bengalija in Madja Pradeš, kjer je položaj prehrane najbolj kritičen. Po tem sestanku je bilo uradno sporočeno, da bodo po-

sai, ki je sinoči prispel na obisk v Veliko Britanijo, se bo pogajal z britanskim finančnim ministrom Amoryjem in drugimi visokimi funkcionarji britanske vlade. Indijski minister se bo razgovarjal tudi s predsednikom britanske vlade Macmillanom. Med temi razgovori bodo obravnavali vprašanje posojila Indiji.

Iz Velike Britanije je minister Desai odpotoval na večdnevni obisk v ZDA, kjer je imel podobne razgovore z visokimi funkcionarji ameriškega finančnega ministarstva.

Kakor piše New York Times, je pet držav, članic Mednarodne banke, zedinilo, da odobre Indiji posojilo 350 milijonov dolarjev za izvedbo njenega gospodarskega načrta. Posojilo bodo dale ZDA, Velika Britanija, Zahodna Nemčija, Japonska in Kanada. List poroča, da bo Velika Britanija sodelovala pri tem posojilu s 108 milijoni dolarjev za kritje tuje valute do konca marca, medtem ko bodo ZDA hkrati dale okrog 100 milijonov dolarjev. ZDA bodo prodale Indiji tudi viške kmetijskih pridelkov za 200 milijonov dolarjev. Zahodna Nemčija bo dala 40 milijonov dolarjev, Japonska pa 17 milijonov, pričakujejo, da bo enako vsoto dala tudi Kanada.

večali kontingente prefrane te države iz centralnega fonda. Hkrati so prepovedali izvoz kmetijskih hranic iz teh držav.

»Hindustan Standard« piše, da so razne politične skupine skušale pomanjkanje živil izkoristiti za svoje politične cilje. »Indian Express« pa poroča, da je bilo v državi Madja Pradeš aretiranih nad 150 ljudi, ki so organizirali neredne in tako imenovane pohode lačnih. V vast Singraval je pri takem pohodu sodelovalo trinajst tisoč ljudi. Vlada države Utar Pradeš pa obdoljuje dr. Lohijo, da njegova socialistična stranka stoji za temi neredi.

Tudi v spodnjem domu indijskega parlamenta so razpravljali o teh vprašanjih in so vsi poslanci napadli ministrstvo za prehrano in kmetijstvo zaradi neučinkovitosti politike. Predlagali so celo, naj bi premier Nehru osebno prevzel to ministrstvo, in razširile so se govovice, da bo minister za prehrano odstopil. Nehru pa se je odločno uprl tem kritikam rekoč: »Vsi smo krivi za tak položaj.« Odkloni je tudi predloge nekaterih poslancev, da bi v najbolj kritičnih področjih uvedli nakaznice za hrano in v raznimih upravnimi ukrepi preprečili naraščanje cen prehranih predmetov. Ponekod so se cene dvignile za nad sto odstotkov.

Washington, 29. avg. (AP) Predsednik Eisenhower je podpisal sklep, s katerim odobrava ameriško pomoč za zgraditev atomske električne centrale v Evropi. Ta centrala bi imela zmogljivost en milijon kilovatov, njena izgradnja pa bo predvidoma stala 328 milijonov dolarjev. Kredite bodo dali Evroatomu, organizacija, v kateri so vključene Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luxemburg.

Uspela revija tehničnih dosežkov

Vtisi iz beogradskega sejma

Navaden obiskovalec beogradskega sejma je presenečen, ker na njem ni našel niti pohištva, niti tekstila, niti obutve. Nekoliko je razočaran, ker na sejmju ni marsičesa, od igle do lokomotive.

Prav to pa pričla, da je beogradski sejem zares postal v pravem smislu poseben sejem tehnične in tehničnih dognanj. V treh prostornih dvoranah, ki so okusno in nevisljivo urejene, brez nepotrebne natrpanosti, lahko človek vidi, kaj je naša industrija doslej dosegla, kakšne so njene možnosti in koliko zaostaja ali pa gre vzporedno s sodobnimi tehničnimi iznajdbami. In kadar pregleda stojnice ter primerja izdelke, bi se lahko reklo drugo in ne prvo. Domača industrija je uspešno obvladala zapletene proizvodne operacije in se pojavlja kot resen tekmeč tujih izdelkov.

Potrebo in koristnost takega obsejstranskega presojanja je poudaril že tov. Edvard Kardaš, ki je po ogledu sejma izjavil: »Zelo koristno je primerjanje naše in inozemske industrije, ki je prišlo do izraza na tem sejmju. Verujem, da bo naša proizvodnja, da bodo naši proizvajalci bolj zboljšali svojo proizvodnjo.«

Trg s kmetijskimi pridelki

Ljubljanski trg je bil v tem tednu s sadjem in zelenjavo dobro založen. Kritiko zasluži kvaliteta jabolk, ki je bila ponekod izredno slaba. Iz Maribora poročajo, da so cene površine v glavnem ostale iste, razen pri paradizniku, ki se je povenil. Podražila pa se je čebula, rano sadje, ker ga že primanjkuje in jajca. V mariborskih mesnicah prodajajo po odloku okrajnega ljudskega odbora, ki je maksimalna cena govodine na 250 in 280 din za kg, od ponedeljka dalje govode meso za 10 din ceneje. Ponudba živine na tem področju je slaba, zlasti ni na prodaj dovolj telet.

Trg v Zasavju je dobro založen s kmetijskimi pridelki, primanjkuje je riba in stročja. Težko je dobiti tudi breskve. Pričakovati pa je, da se bo stanje izboljšalo, ker bodo kmalu dozorele breskve kačanske.

V mesnicah nekaj dni sploh ni bilo telečjega mesa, in sicer zaradi napaknih informacij, ki jih je gleda telet dobilo mesarsko podjetje. Seč, ko so zvedeli, da je odkup telet podoben do 30. avgusta, se je spet pojavilo v prodaji tudi telečje meso, vendar s njim mesnice še daleč niso mogle zadovoljiti povpraševanja.

Količina odkupljene goveje živine za silo zadostuje za potrebe revirjev. Mesarska podjetja se pri nakupu ravnajo po predpisih o največjih dogovorjenih odkupnih cenah. Na dolinskem v zadnjem času ni nobenih bistvenih sprememb v cenah kmetijskih pridelkov. Povpraševanja se stopnjuje, vendar je kakovostnega sadja v ponudbi zelo malo. Cedalje več je na trgu grozdja, ki je letos zrelo prej kot druga leta.

Okraj:	Cena pri KZ	Cena na drobno	Cena debelo
KROMPIR:			
Ljubljana	14	12	
Maribor	9	14	11
Trbovlje	11	16	13
Novo mesto	12	18	
ZELE:			
Ljubljana	20	30	24
Maribor	20	24	22
Novo mesto	30	40	
PIZOL V STROČJU:			
Ljubljana	20	60	46
Maribor	20	25-30	27
Trbovlje	35	50	
Novo mesto	45	55	
ČEBULA:			
Ljubljana	50	57	
Maribor	60	64	61
Trbovlje	35	50	
Novo mesto	44	55	
SALATA:			
Ljubljana	50	38	
Maribor	20	30	26
Trbovlje	35	50	
Novo mesto	35	30	
PARADIZNIK:			
Ljubljana	20	20	
Maribor	25	35	
Trbovlje	25	35	
Novo mesto	24	40	
PAPRIKA:			
Ljubljana	30	40	30
Maribor	30	30-40	35
Trbovlje	30	40	
JABOLKA:			
Ljubljana	32	24	
Maribor	10-20	20-30	20
Trbovlje	14	25	
Novo mesto	18	30	
HRUSKE:			
Ljubljana	15-20	25-35	20-30
Maribor	15-20	25-35	20-30
Trbovlje	18	30	
GROZDJE:			
Ljubljana	80	100	72
Maribor	80	80-100	85
Trbovlje	70	90	
Novo mesto	70	100	
GOVEDO SREDNJE KVALITETE:			
Maribor	80-142	260-280	
Trbovlje	do 135	270	
Novo mesto	85	270-300	
TELET:			
Maribor	180-200	300-350	
Trbovlje	do 200	320	
Novo mesto	185	340	
PRASCI:			
Ljubljana	200-220	310-380	
Trbovlje	215-220	360-380	
Novo mesto	195	360	
JAJCA:			
Maribor	14	16-17	14-15
Novo mesto		18-20	
MILKO:			
Maribor	17-26	35-40	
Trbovlje			
(mlečkarna)	37	38 (regres)	
Novo mesto			
(odkupna c.)	21	32	

Kaj razstavljajo tuji proizvajalci

Tudi letos srečujemo na sejmju stare lanske znanca, kakor so tovarna ladijskih motorjev »Gildemeister«, tovarna strojev »Matrawerke«, slovite svetovne tovarne Siemens, AEG, Igmis... Tu je tudi IBM, industrija elektromagnetskih in električnih strojev in naprav, »Perkins« in več deset tujih tvrdk, ki so razstavljale tudi lani.

Poleg znancev pa srečujemo tudi mnoge nove razstavjalce, ki so v beogradske sejmju videli pomembno zbirališče poslovnih ljudi in možnosti za sklepanje pomembnih kupčij.

Vrsta tujih razstavjalcev je razstavila mnogostevne delovne in proizvodne stroje, za katere se zelo zanimajo jugoslovanski proizvajalci. Niso redki izdelki, na katerih je napisano: »Izdelano za industrijo motorjev v Rakovici«, »Izdelano za industrijo...« S tem strojem izdelujejo znane niške cigarete, še pogosteje pa »Prodanoe«.

Tvrdba »Industriewerke Karlsruhe« je na letošnjem beogradske sejmju razstavila posebno kopirno strožnico, medtem ko je znana italijanska tvrdka FIMSAI iz Milana razstavila posebno stiskalnico za izdelavo predmetov iz plastičnih mas, »Erlikon«, iz Švice je zastopala s posebnimi svedri in stroji za izdelavo zobčastih konusov posebne konstrukcije. Znano inozemsko podjetje »Han und Holb« iz Stuttgarta je razstavilo serijo strojev za avtomatično obdelavo motorjev in delov za motorje.

Med podjetji elektroindustrije se tudi letos odlikuje Siemens. Ta tvrdka je razstavila posebne naprave za psihomedicino, kakor tudi rentgenske naprave za diagnostiko in terapijo. Danska tvrdka »Brilli« je razstavila elektronske in me-

rične instrumente za nuklearno energijo, medtem ko je podjetje »Chiachie« iz Pariza razstavilo posebne visoke elektroodporne aparate za točkasto varjenje z elektronskim usmerjanjem za izdelavo avtomobilskih karoserij.

Zanimivi so tudi izdelki italijanske tvrdke »Olivetti«, ki je poleg drugega razstavila elektronske računske stroje. Poleg njih je vrsta tujih razstavjalcev razstavila najmodernejše delovne stroje, Dieslove motorje, pnevmatične izdelke in komplicirane orodne stroje.

Električne naprave za gospodinjstvo

Medtem ko stroji, naprave in opreme zbujajo pozornost poslovnih ljudi, privabljajo navadne obiskovalce največ električne naprave, namenjene za gospodinjstvo. Od jutra pa do večera se množica stiska okoli električnih štedilnikov, hladilnikov in pralnih strojev domače in tuje proizvodnje. Veliko zanimanje zbuja tudi mnoge druge manjše električne naprave, ki naj bi olajševale delo gospodinjstvom. Zato je tudi druga galerija največje sejmjske dvorane najbolj obiskovani del sejma.

Televizijski in radijski sprejemniki domače proizvodnje so predmet posebne pozornosti obiskovalcev. Tudi tukaj se stiska velika reka ljudi, ki si z zanimanjem ogledujejo zelo okusne in kakovostne domače radijske aparate, ki jih izdeluje »Telekomunikacije«, »Radioindustrija« v Zagrebu, »Nikola Tesla« in »Pupina« v Beogradu ter »RR« zavodi v Beogradu.

Uspešni poslovni stiki

Cepprav je minila šele polovica sejmjskih dni, so poslovni stiki med prodajalci in kupci zelo živahni. V Klubu poslovnih ljudi se razvijajo veliki

poslovni stiki, ki so že omogočili kupčije v vrednosti nad 70 milijard dinarjev. V Klubu poslovnih ljudi se srečujejo tudi razstavjalci s tujimi gospodarstveniki, kakor tudi zastopniki domačih podjetij in tujih tvrdk. Vrsta podjetij za promet z električnimi izdelki za široko potrošnjo je na pobudo Združenja elektroindustrije proučevala način porabe deviznih sredstev za nabavo električnega blaga za široko potrošnjo. Na pobudo madžarskega podjetja »Masinointex« so imeli razgovore o uvozu blaga iz madžarskih reparacij, kakor tudi o uvozu blaga za široko potrošnjo ter strojev za tabočno in živlisko industrijo. V Klubu poslovnih ljudi so se sestali tudi zastopniki jugoslovanskih premogovnikov, ki so ob tej priliki proučevali možnosti za nabavo opreme za premogovnike.

S posredovanjem Kluba poslovnih ljudi so organizirali seštevke zastopnikov tabočne industrije z zastopniki tujih izdelovalcev posebnih strojev za izdelavo cigaret. Med temi razgovori so razpravljali tudi o možnosti za nabavo strojev, ki bi jih kompenzirali s cigaretami.

Na beogradske sejmju so močnejši tujim razstavjalcem tudi lažji stiki s tujimi gospodarstveniki. Češkoslovska delegacija je n. pr. proučevala možnosti za uvedbo stikov z zahodnimi gospodarstveniki, enak primer pa je tudi z vrsto drugih razstavjalcev.

Vse to kaže, da bodo tudi letos kakor lani sklenjene velike kupčije in da bo beogradski sejem potrdil svoj bogoslovnejskega sejma tehnike. I. S.

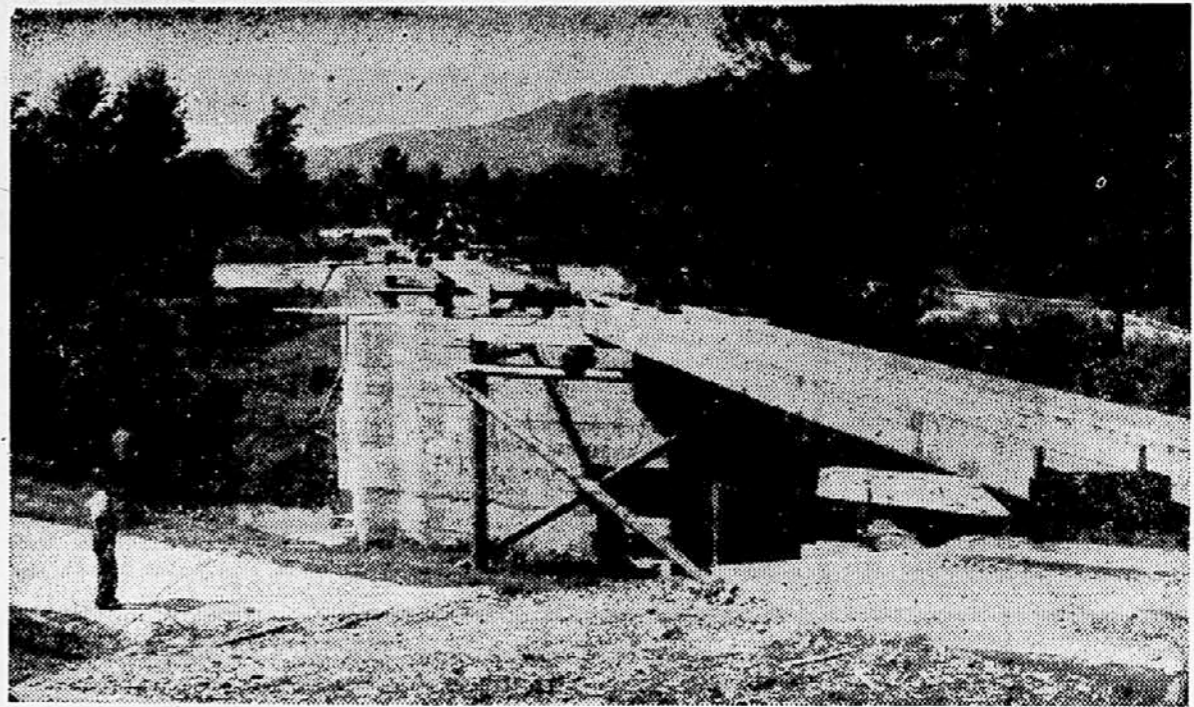
pisarna uredništvu

V okolici Krvavca bo treba urediti poseben alpski vrt

Vzpenjača na Krvavec privablja že izredno množice izletnikov na predgorje Kamniških planin. Ta množični obisk postavlja tudi nove naloge vsem, ki morajo skrbeti za varstvo prirode.

Zlasti zavod za spomeniško varstvo, ki z zaščitnimi uredbami skrbi tudi za varstvo naravnih krajinskih znamenitosti in redke planinske flore, prav tako naše planinske in turistične organizacije in seveda tudi podjetje SAP, ki je speljalo vzpenjačo, že mislijo na to, kako bi učinkovito zavarovali doslej bogato floro v planinskem svetu okrog Kr-

OPOZARJAMO VSE NAROČNIKE
Ki žele za časa dopusta prejemati časopis po poštinski naslov, da nam ob spremembi naslova sporoče poleg novega tudi svoj stari naslov.
»SLOVENSKI POROČEVALEC«

Pred kratkom so začeli graditi na opornikih bivšega nemškega železniškega mostu čez Savo pri Lazah 7 m širok cestni most, ki bo povezal Dolško in Laze. S tem ostvarjena važna prometna zveza za dokaj obširno področje, saj doseže vse od St. Jakoba pa do Litije ni bilo čez Savo nobenega mostu. Zato so promet na tem področju vzdrževali s plavili, ki pa ob veliki vodi ne morejo obratovati. Del sredstev za gradnjo mostu, in to več milijonov, so zbrali sami zainteresirani prebivalci omejenega področja.

Priprave za zgraditev avtomobilske ceste skozi Beograd

Beogradski urbanisti in arhitekti proučujejo, kako bi avtomobilsko cesto Ljubljana-Beograd izpeljali skozi Beograd, da bi bil promet na njej neoviran.

obnem pa bi se razvijal mestni promet brez motenj. Računajo, da bi avtomobilska cesta peljala skozi Zemun in Novi Beograd tako v Beograd. da bi poleg sedanega železniškega mostu zgradili še en most. Po prehodu čez Savo bi jo usmerili poleg Mosrja po sedanji ulici Francheta d'Espereya, nato po Bulevarju JLA. odkoder bi jo vključili v sebnega sejma tehnike. I. S.

zali z Avalsko cesto, odtod pa podvoze, po katerih bi vodila skozi Beograd. Ker bo Beograd s časom narastel na milijon prebivalcev in se bo v njem razvil živahen promet, bi imela avtomobilska cesta skozi Beograd dva traka.

VELEBLAGOVNICA — LJUDSKI MAGACIN CELJE
SPREJME VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV - IC
Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj
Pismene ponudbe z navedbo doseganje zaposlitve pošljite na gornji naslov — komisiji za nastavitve.

Izšlo je iz tiska! Izšlo je iz tiska!
NAJNOVEJŠA IZDAJA
»INFORMATORJA PRIRUČNIKA ZA KADROVE«
PROPISI O RADNIM ODNOSIMA S NAPOMENAMA
Za tisk os priredili: dr. M. IVČIČ, dr. A. LALIC in M. MAGERL
Izdaja vsebuje poleg Zakona o delovnih odnosih tudi v ostale do sedaj objavljene predpise za njihovo izvajanje, kakor tudi objavljena pojasnila pristojnih organov o prilemih, ki so nastali pri izvajanju zakona. Ta priročnik je izšel kot dvojna številka 5. in 6. ciklusa »IPK« v letu 1958 in ga bomo poslali vsem naročnikom »IPK«.
Izjemoma bomo zaradi važnosti te izdaje poslali priročnik tudi tistim, ki niso naročniki »IPK« za leto 1958.
Ker je priročnik tiskan v omejenem številu, prosimo vse zainteresirane, da takoj pošljejo svoja naročila na naslov »INFORMATOR«, ZAGREB, Hlca 24
Cena priročnika je 1300 dinarjev in ga pošljemo po povzetju, naročnikom »IPK« pa ga pošljemo tudi v več primerkih ako to žele.
Ing. C. Jeglič

V Radovljici letos največ letoviščarjev po vojni

V letošnji sezoni ima Radovljica največ gostov po vojni. Dnevno število gostov je prekorilo mejo 550, kar je bilo povprečno merilo za zadnja predvojna leta. Letos je obiskalo do konca julija Radovljico že 1771 turistov s 15.578 nočninami, lani pa je bilo do tega časa 1287 gostov s 9027 nočninami. Izmed važnejših turističnih krajev v Sloveniji je po statističnih podatkih ob koncu julija Radovljica po porastu domačega turizma v primeru z lanskim in tretjem mestu. Prednjačila le še Bohinj in Bovec-Trenta.

Z lepo lego, zunanjo ureditvijo, športnim kopališčem ter privlačno okolico privablja Radovljica iz leta v leto več gostov. Zmogljivosti hotela »Grajski dvor«, doma oddiha »Slavko Slander« ter privatnih ležišč, ki jih je že okrog 400 (lani 300), že skoraj niso mogle zadostiti povpraševanju. Največ turistov prihaja iz Srbije in Vojvodine, med večjimi mesti pa prednjačita Zagreb in Beograd.

Cene so letos enake kot lani in so se zdale gostom večinoma sprejemljive. Penzion v hotelu se je gibal med 700 in 800 din. cene zasebnih sob pa od 180 do 230 dinarjev. Hrane so se mnogogostje radi posluževali tudi v domačih gostilnah.

Prav gotovo ima Turistično društvo glede na naraščajočo priljubljenost tudi odgovorne naloge. Med prvimi vzdržuje informaci-

sko pisarno, ki posreduje gostom zlasti sobe, daje vsakovrstne informacije, vodi evidenco ter prireja izlete. Društvo je že skrbelo za razvedrilo gostov. Plesna godba je zabavala goste izmenoma v posameznih gostinskih obratih. Večkrat tedensko je

društvo organiziralo izlete z avtobusom zlasti v Vintgar, Bohinj, Kropo, Vrbo in Drago. Vsako skupino izletnikov spremlja zastopnik TD, ki ponazarjuje gostom znamenitosti in zanimivosti krajev. Hvale vredna je tudi poba uprave hotela »Grajski

Radovljica — v ozadju Karavanke

dvor«, ki je za svoje goste organizirala celodnevni izlet z avtobusa na Jelovico (Talež). Očarani ob slikovitem razgledu na Blejsko jezero, Triglav, Karavanke in radovljiško planoto, so bili gostje nadev zadovoljni. Mnogo obiskovalcev je privabilo državno prvenstvo v skokih na športnem kopališču, Avtomoto društvo je organiziralo ocenjevalno vožnjo po Gorenski za prvenstvo LRS, te dni pa je državno mladinsko prvenstvo na šahovskih deskah.

Tudi izletniški turizem si rad izbere Radovljico. Na odcepku ceste Ljubljana-Bled stoji v lepem okolju turizemski dom »Radovljica«. Turisti, ki prihajajo iz tujih krajev, se v Radovljico zbirajo predvsem zaradi lepe lege. Priljubljenost zaradi lepe lege. Priljubljenost zaradi lepe lege. Priljubljenost zaradi lepe lege.

Radovljica je v letu 1958 imela največ turistov po vojni. Dnevno število gostov je prekorilo mejo 550, kar je bilo povprečno merilo za zadnja predvojna leta. Letos je obiskalo do konca julija Radovljico že 1771 turistov s 15.578 nočninami, lani pa je bilo do tega časa 1287 gostov s 9027 nočninami. Izmed važnejših turističnih krajev v Sloveniji je po statističnih podatkih ob koncu julija Radovljica po porastu domačega turizma v primeru z lanskim in tretjem mestu. Prednjačila le še Bohinj in Bovec-Trenta.

lika propagandna deska TD, ki opozarja zlasti avtomobiliste, naj se odločijo za kratek ovinek čez Radovljico, kjer se bodo osvobodili v plavalnem bazenu in okrepčali pri naših gostincih, katere še vedno radi pohvalijo zaradi originalnih vin in dobrih priligrizov. Cesta čez Radovljico proti Bledu je namreč prav tako gladka kot magistrala.

Kopalci imajo v Radovljici kar tri možnosti za svoj šport. Najbolj priljubljeno je športno kopališče zaradi lepe lege. Priljubljenost zaradi lepe lege. Priljubljenost zaradi lepe lege. Priljubljenost zaradi lepe lege.

In še važen problem, o katerem razpravljajo občine in ki zadeva vse turistične kraje, to je zgodnja in kasna sezona. Morda je čas, da bi se dalo za prihodnje kaj ukreniti in prispevati s šolsko poštinsko politiko Starši z otroci so navezani na letovanje v juliju in avgustu, ko je največji naval in vse najdražje, t. j. za celotno nedosegljivo. Ali se ne bi tale poštinske na račun ostalih prostih dni in semestrskih poštinske ure, da bi družine s solariji lahko letovale v juniju ali septembru? Cene so v tem času nižje in zmogljivosti so bolj sproščene, obnem pa bi naša kraja na mah podaljšali sezono. Tudi iz drugih vzrokov bi bilo vredno razmisliti o tem. V. B.

Priloge za volitve v zadružne svete

Obsežna akcija v novomeškem okraju

Nad 17.000 zadržnikov novomeškega okraja bo v jeseni volilo zadružne svete pri devet inpetdesetih kmetijskih združenjih. Sveti bodo štelj od 30 do 80 članov.

Pet zadrug v okraju imajo manj kot sto članov. Ker po zakonu v takih združenjih ne bi imeli volitve zadržnih svetov, si v teh združenjih sedaj prizadevajo, da bi do volitve povečali število članov. To težnjo podpira tudi upravni odbor OZZ ker meni, da ne bo težko povečati števila članstva, saj je zanimanje za zadrugo čedalje večje. Posebno tam ne bo težko, kjer so zadruge postale pobudnik in organizator večje kmetijske proizvodnje.

V teku so politične in tehnične priprave za volitve zadržnih svetov. Te so se pričele z posvetom vseh upravnikov zadrug. Prav tako so bila posvetovanja na področnih poslovnih zvezah, na katerih so razpravljali o volitvah zadržnih svetov in o jesenski setvi. V prihodnjih dneh bo seja upravnega odbora okrajne zadržne zveze, na kateri bodo proučili in potrdili ključ za volitve in število članov svetov za posamezne zadruge, kar je pripravila komisija za izvedbo volitve.

Na okrajni zadržni zvezi posebno poudarjajo velik politični pomen teh volitve, zato polagajo političnim pripravam in izbiri kadrov posebno pozornost. Skupno z okrajnim komitejem ZKS pripravljajo OZZ konferenco sekretarjev občinskih komitejev in tajnikov občinskih ljudskih odborov, na kateri bodo obravnavali gospodarsko vlogo zadrug v posameznih občinah in izbrili kadra za te zadruge. Tako pri okrajnem kot pri občinskih komitejih ZK bodo osnovane politične komisije, ki bodo pomagale pri izvedbi volitve zadržnih svetov in gospodarskih planov zadrug. Na sejah občinskih komitejev bodo skupno s predstavniki zadrug podrobno proučili gospodarske naloge vsake zadruge.

Na Gorenjskem bodo združili več zadrug

Gorenjske kmetijske zadruge in ostale združne organizacije se že deloma pripravljajo na jesenske politične zbornice in na volitve novih zadržnih svetov. S tem v zvezi urejajo tudi nekatera organizacijska in druga vprašanja.

Največ uspeha pri združevanju šibkejših zadrug so doslej dosegli v radovljiskih občinah, kjer je pri akciji reorganiziranja zadrug veliko pomagala tudi SZDL.

Na Gorenjskem je bilo doslej 69 kmetijskih zadrug, v prihodnje pa bi jih ostalo kakih 54. V pripravah za volitve zadržniki dosti govore tudi o oddaji nekmetijskih dejavnosti. Kaže, da tu ne bo posebnih problemov; trgovine bodo začasno ostale samo pri tistih združenjih, kjer za zdaj ni mogoče drugače ukreniti.

Zadržne organizacije tudi precej razmišljajo o sestavi novih zadržnih svetov. Zavedajo se, da bo razvoj zadrug odvisen prav od aktivnosti in sposobnosti svetov.

NA GORIŠKEM UVAJAJO NOVEJŠE ITALIJANSKE SORTE PŠENICE

Setev ozimnih žit naj bi se na Goriškem pričela v nižinskih predelih v drugi polovici oktobra, končala pa bi se najkasneje v prvih dneh novembra. Prav je zato, da že zdaj resno razpravljajo o vseh problemih okrog setve, saj se je potrebno nanjo dobro pripraviti.

Letošnja mladež je pokazala da so pridelali povprečno 35 do 40 stotov pšenice na hektar. Na Goriškem pa v glavnem še zdaj goje stare sorte italijanske pšenice, kot so »tevere«, »stradit« in »mentana«. Te sorte pa dajejo slabši pridelok kot novejša sorte. Na Goriškem naj bi letošnjo jesen po zamisli goriške poslovne zveze in njenih strokovnjakov posejali od skupno 2000 na, namenjenih za pšenico, dobro tretjino ali 700 ha s sortama »generoso« in »sanpastore«. Omenjena površina bi zasejala v pogodbenem sodelovanju kmetov z zadrugami na območju 24 kmetijskih zadrug v nižinskih predelih. Za takajšnje terenske in klimatske pogoje so omenjeni dve sorti pšenice najbolj priporočljivi. V okolici Sempetra in Mirna bi zasejali 100 ha s semenom »generoso«, ostalih 600 ha pa drugod s semenom »sanpastore«, ki bi ga dobili iz ljubljanske semenarne. Obe novi sorti dasta ob pravilni negi pridelok 45 do 50 stotov na hektar, boljše moko, dozorita pa mesec dni pred domačimi sortami in tako je tudi nevarnost, da bi ju uničila toča, manjša. Jp

Vinogradniško gospodarstvo v Gornji Radgoni je v zadnjem času doseglo viden napredek na najrazličnejših področjih svojega udeleževanja. Gospodarstvo je znano po vsej državi in izven meja naše domovine zaradi proizvodnje kvalitetnega šampanjca, katerega proizvodnjo stalno povečujejo. Tako se trenutno dogovarjajo z nekaterimi italijanskimi tvrdkami za nabavo novih strojev za povečanje proizvodnje šampanjca. Bivši lastnik je v stari Jugoslaviji napolnil letno od 10.000 do 12.000 steklenic šampanjca. Lani so to število povečali na 20.000 steklenic, medtem ko so letos napolnili kar 40.000 steklenic. V prihodnjem letu bodo z novimi napravami napolnili 100.000 steklenic šampanjca. Prav tako je nameravana tudi razširitev polnilnice in odpremnice šampanjca. Polovico proizvodnje prodajo na domačem

Zrelo sadje išče od emalce

Letošnja sadna letina je v mnogih zasavskih predelih tako rekordna, da takšne ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Nekateri jo primerjajo s sadno letino pred 50 leti, ki je bila menda tak bogata, kot bo letošnja. Dobro leto so napovedale že časne. Teh je bilo toliko, da jih ni bilo mogoče sproti prodati. Ljudje jih niti obrat niso utegnili, saj jih je od tega odvrčalo drugo poljsko delo. Zdjaj pa dozorevajo tudi že zgodnja jabolka.

Posvetovanje o delu Ljutomerske poslovne zveze

Zadržna poslovna zveza v Ljutomeru, je pred kratkim imela posvetovanje predsednikov in knjigovodij kmetijskih zadrug na svojem območju. Razpravljali so o novih predpisih, o finančnem poslovanju poslovnih zvez in o trgovanju z kmetijskimi pridelki, razen tega pa še o kreditiranju. V razpravi so ugotovili, da prodajo kmetijskih pridelkov po poslovnih zvezah najbolj otežuje to, da nimajo pregleda nad tem, koliko in kakšne pridelke lahko pričakujejo od posameznih zadrug. Razen tega pa zadruge to prepozno in netočno sporočajo, ko so nekateri pridelki že na robu pokvarljivosti. — J. S.

Včeraj me je na litjskem Valvatorjevem trgu ustavil znan, napredni sadjar Franc Kovač iz Ržišč iz sadjarskega okoliša med Lutio, Vačami, Konjem in Ponočnem. Segel je v torbo in pokazal odlična jabolka sorte »Aleksander«. To so že na pogled vabljiva jabolka, lepe barve in plemenitega okusa. Pa mi je potožil ta kmet: »Hodim od trgovine do trgovine, okrog kmetijskih zadrug in ponujam to odlično sadje. Le zakaj silijo kmeta, naj poveča število svojega sadnega drevja? Ko pride dobra letina, ne moreš prodati niti takšnega najboljšega sadja. Kaže, da z menoj vred tudi ostali ne bodo dobili kupcev — tudi na kmetijski poslovnih zvezih ne. Tega najboljšega namiznega sadja pa bi bil gotovo vesel vsi delavski in mestni otroci, pa tudi letoviščarji. Zal ni nikogar, ki bi organiziral odkup — sadje bi dobili po ugodni ceni. Nato je sadjar še dodal: »Toliko napadamo alkoholizem, pa me boli srce ob misli, da bom moral tudi najboljše sadje vreči v kad in ga pretlačiti za sadje-vec, ali pa prekuhati za žganje. Te kmetovske besede sporočam javnosti i željo, da bi se trgovci nareza le zbudila in odšla na kmeta po lepo in ceneno sadje. Mestni potrošniki bodo tega gotovo veseli. J. Z.

Med iz zraka — s cerkvenega stolpa na prostrano površino 21 ha, ki so jo letošnjo pomlad v Slovenski Bistrici zasadili z nizkodelbnimi drevesi hrusk. Desno spodaj: upravnik KZ ogleduje mlada drevesca. — Petnajst hektarjev plantažnega nasada je uredilo »kmetijsko gospodarstvo Kovača vas, ostalih 6 ha pa kmetijska zadruga Slovenska Bistrica v kooperaciji z zadržniki. Na vsak hektar so v 3 m oddaljene vrste in 2 m vsaksebi posadili 1600 drevesc. KZ je za svoje zadržnike v kooperaciji oskrbela rigolante, nabavila sadike, umetni gnoj in oskrbela strokovno nego; zadržniki pa so prispevali hlevski gnoj, kompost, kolpe in opravljali vsa ročna dela. Pravilo, da se jim obeta potem, ko bo dreve začelo roditi, lep dohodek. Prvorstne viljamovke in pastorjevke dajejo tudi po tri četrti kilograma težke plodove. Že v četrtem letu bo dalo vsako drevesce kakih 5 kg pridelka, v polni rodnosti od 8. leta dalje pa do 20 kg. Če računamo kilogram po 30 din, potem bo dajal v polni rodnosti vsak hektar na leto se 960.000 din pridelka. S takim dohodkom pa bo lahko zadovoljen vsak zadržnik in seveda tudi zadruga. Omenimo naj še, da bodo tudi v vasi Falovec uredili hruskov nizkodelbni nasad na površini 6 ha, da bodo v kooperaciji zasejali 30 ha oljne repice ter 64 ha pšenice, od tega na 29 ha italijanske sorte.

Pri puljenju lana v okolici Mirne na Dolenjskem

Pogoj za kooperacijo v živinoreji

V mariborskem okraju se dobro zavedajo, da bodo proizvodno v živinoreji lahko povečali le v kooperaciji med proizvajalci in kmetijskimi združenji. Vsaka kooperacija pa mora izvirati iz izboljšanja krmne osnove, ker s slabo krmno ni mogoče bistveno povečati proizvodnje. Nekateri kmetijske zadruge na področju okraja so že ustanovile melioracijske skupnosti, ki imajo nalogo izboljšati zanemarjene in zamočvirjene travniške površine. Doslej so ustanovili melioracijske skupnosti v KZ Dolič, Oplotnica, Dovže-Sentiji, Stari trg, Sentjanž, Tolsti vrh in Prevalje-Holmec. V teh melioracijskih skupnostih je vključenih okrog 120 članov, ki bodo izboljšali okrog 416 ha zamočvirjenih travniških površin. V Doliču so melioracijska dela že v teku. V Oplotnici so izdelali že vse načrte in je kmetijska zadruga zaprosila za kredit. Vse ostale zadruge pa so naravnost v teku, na podlagi katerih

dobo začele delati. Izkušnje kažejo, da lahko na melioriranih površinah v kratkem času izboljšajo pridelok od 2 tisoč kilogramov na 7 tisoč kilogramov sena in več po hektarju. Kalkulacija za skupnost v Doliču kaže, da se bo vrednost proizvodnje povečala za več kot štirikratno in da bo čisti dohodek po hektarju po odbitku vseh stroškov znašal 18.800 dinarjev. Pri vseh melioracijah pa je treba upoštevati, da večja proizvodnja krmne ni sama sebi namen, temveč da služi za izboljšanje proizvodnje v živinoreji. Zato je treba v vseh pogodbah in pravnih predvideti ukrepe, kako izkoristiti meliorirane površine in kako preusmeriti živinorejsko proizvodnjo. V Doliču so člani kmetijske zadruge sklenili, da bodo meliorirana zemljišča izkoristili tako, kot bodo predlagali kmetijski strokovnjaki. Na melioriranih površinah bodo uvajali modern način proizvodnje kot na primer čredinske pašnike, strojno obdelavo zemlje itd. Za izboljšanje krmne baze v kooperaciji s kmetijsko zadrugo imajo na področju mariborskega okraja vrsto možnosti, ker so povsod površine, ki jih lahko osušijo z manjšimi melioracijami. K. M.

Nekoristni traktor

Kar nekako bolj veselo je bilo letos spomladi tistega dne, ko je sofer Niko pripeljal v naše podjetje od »Agrotehnik« iz Ljubljane čisto nov traktor — Zadrugar. Zal pa nesreča nikoli ne počiva in kmalu je imel sofer smolo, prevrnil je traktor ter zlomil nosilce iz litega železa prednjega os, ki jih izdejuje pri Industriji traktorjev v Rakovici. Pravijo, da ves traktor tam narede! Ko smo potrti stuh-tali, kaj naj ukrenemo, se je oglašil Niko: »Saj, če je vse doma narejeno, potem tudi takle kos konstrukcije iz litega železa ne bo težko dobiti iz tovarne.

12. maja je bil Niko sedel na motor in se odpeljal k »Agrotehnik« po nove nosilce. Zvečer se je vrnil iz Ljubljane mrkega obraza in šele, ko smo ga vprašujoče obstopili, je komaj stišno dejal: »Nič ni!« Ko smo stili vanj z vprašanji, je komčno le povedal, da so pri »Agrotehnik« rekli, da teh delov nimajo na zalogo, da pa jih bodo naročili v Rakovici, čeprav ne morejo jamčiti, kdaj jih bodo dobili, saj novih traktorjev s takimi in podobnimi okvarami stoji že po več meseceh v stroju Slovenije, da tovarna slabo ali pa sploh ne reagira na njihova naročila itd.

Tako torej! Doma izdelanih delov, čisto tavadnih kosov iz litega železa z nekaj tuknjami za vijake in os, ni mogoče dobiti. Pričeli smo s pogostimi osebnimi in pismenimi posredovanji pri »Agrotehnik«, kjer so nas tolažili ter nam brezobzveno dajali upe. Tako nekako začetkom julija pa nam je tov. O. od »Agrotehnik« povedal, da pridejo naročeni deli čez nekaj dni. Težko čekali in sklenili, da bomo potem, kolikor bo le mogoče, dohiteli zamujeno delo. Minilo pa je mnogo dni in pošiljke še ni bilo. Spet je bilo treba iti v Ljubljano. »Da, bil sem osebno v tovarni v Rakovici,« nam je prijano pojasnil tov. O., »pa so mi povedali, da so te dele že drugim prodali; s temi ljudmi je težko delati! Zamahnil je z roko in odšel po svojih opravkih. Spet smo čakali, pisali in telefonirali, dokler nam »Agrotehnik« s svojim dopisom od 29. julija 1954 ni sporočila, da je navsedelavje od Industrije motorjev Rakovica dobila obvestilo, da ne razpolagajo z delom za prednjo os in da ga nam ne morejo dobaviti.

Vsi upi so šli po vodi in žal nam je proč vrženih milijonov, saj novo vozilo ne obratuje in naš delovni načrt bo zato le težko izpolnjen. Koliko traktorjev zaradi podobnih okvar po vsej naši državi ne obratuje? Ta številka bi bila dokaj zanimiva. Zakaj tovarna ne izdeluje najprimernejših rezervnih delov? Kaj naj ukrenemo? Pa smo sklenili: napisali smo te vrstice v nadi, da jih bo javnost pravilno presodila in da bo vsak lahko preprosto izračunal, kako velika gospodarska škoda se dela podjetjem in skupnostim s tako malomarnim odnosom do oskrbe traktorjev z rezervnimi deli, ki jih izdelujejo v naši državi. W. J.

Viden napredek vinogradniškega gospodarstva Radgona

Povečanje proizvodnje šampanjca — Komasaacija 550 ha površin — Obnovili bodo 60 ha plantažnih nasadov — Nagrajevanje po enoti

trgu, medtem ko drugo polovico izvozijo v Združene države Amerike, Anglijo, Zahodno Nemčijo, Etopijo, Belgijo in nekatere druge evropske in izvenevropske države. Z novimi napravami bodo znižali za 20 do 30 odst. proizvodne stroške, s čimer bodo ustvarili možnosti za pocenitev šampanjca na domačem trgu. Šampanjec proizvajajo iz raznih sort burgundca, ki so stare najmanj eno leto ter primerno čiščene in negovane. Takšna vina napolnijo z givico in dozo sladkorja v steklenice. Do končne proizvodnje je vino izpostavljeno še raznim drugim postopkom, saj traja proces proizvodnje šampanjca od vina do prodaje podrgno leto.

Druga pomembna naloga vinogradniškega gospodarstva je komasaacija razdrobljenih poljedelskih površin na področju videmske občine. Pri Zbornici za kmetijstvo in godarstvo LRS je ekipa za urejevanje zemljišč družbenega sektorja, ki bo uredila 550 ha površin, ki so sedaj razdrobljene na par so parcel. Po komasaaciji bodo te površine združene v kompleks od 50 do 60 ha. Obrat v Vidmu je lani izkazal sedem milijonov dinarjev pasive, ki so jo morali kriti iz dobička vinogradniške dejavnosti. Z opravljeno komasaacijo, z nabavo nekaterih novih strojev in z ureditvijo hlevov bo tudi ta obrat postal rentabilen.

Sedaj izdelujejo načrte za obnovno sto hektarjev vinogradov v Črešnjevcih, ki jih bodo obnovili v prihodnjih petih letih. Rigolajo pa kompleks — 20 ha vinogradov — s traktorji, ki hkrati izdelujejo terase. Na terasah bodo lahko maksimalno izkoristili vsoto mehanizacijo. Ročno delovno silo bodo tako lahko znižali na 110 delovnih dni na hektar, medtem ko so doslej potrebovali povprečno 280 do 300 delovnih dni. Proizvodni stroški se bodo občutno znižali ter bo polna lastna cena vina znašala okrog 60—65 din pri litru. Letos pozimi bodo obnovili 60 ha srednje- in nizkodelbnih plantažnih nasadov; še letos pa nabavili tudi več traktorjev s priključki in goseničarjev, s katerimi bodo lahko obdelovali vinograde in sadovnjake. Dobro se je obneslo tudi plačevanje delavcev po prizadevnosti in učinku. Preko leta dobijo delavci akontacije, na koncu leta pa dokončna izplačila na podlagi presreženega načrta dohodkov. M. K.

PREPROST RAČUN

Na območju kmetijske zadruge Vinica v Beli krajini prodajo trgovine vsako leto okrog 12 vagonov moke. Recimo, da nekaj od te količine prodajo tudi čez Kolpo, pretežni del pa vendarle na tej strani Kolpe.

To je pravo kmetijsko področje. Podjetja tu ni nobenega, obrt pa tudi malo. Res je nekaj hribovitih krajev s slabšo zemljo, večinoma pa je to zemlja dobra, zlasti ob Kolpi. Kot drugod po Beli krajini, tudi tukaj okoli 170 hektarov vsako leto zasejejo s pšenico. Pridelok pa je sila skromen. Stari način obdelave in slabo rodne sorte sta vzrok, da stane pridelovanje pšenice do 80 din za kilogram. Navzlic temu pa je še treba v te kraje vsako leto uvoziti 12 vagonov moke za prehrano prebivalstva.

Preprost račun kaže, kako bi bilo lahko problem rešiti v kratkem času s povečanjem pridelka pšenice. Na mesto 1.300 kg bi lahko pridelali vsaj 2.500 kg na hektar, če ne več. Tisoč dve sto kilogramov več pri sedanjih površinah pomeni do 20 vagonov več žita. To pomeni 43.000 din več bruto dohodka na vsakem hektarju. Kaže, da mnogi kmetovalci v

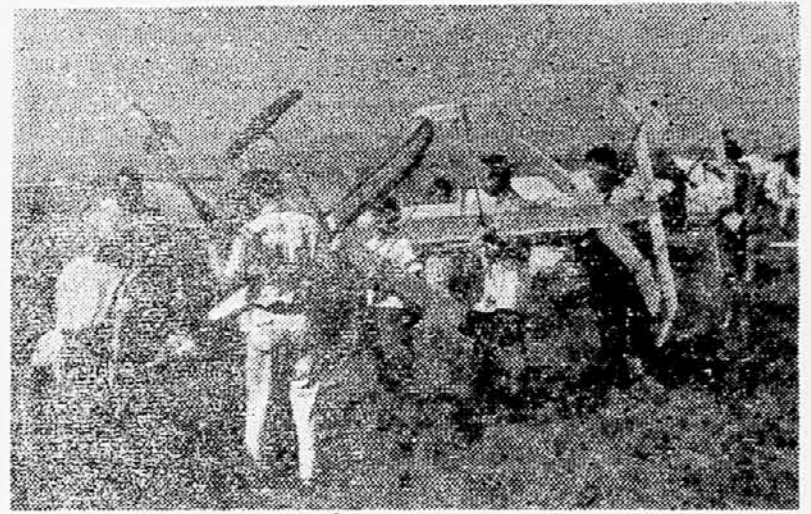
- OGIAS
- SLOVENSKEM
- POROČEVALCU
- GOTOV
- USPEHI

SEJA ZBORA PROIZVAJALCEV OLO LJUBLJANA

Oskrbi z električno energijo

Ljubljana, 29. avg. Da bi ure- dili oskrbo ljubljanskega okra- ja z električno energijo, izbolj- šali sedanje stanje in dosegli raven, ki ustreza potrebam na- še industrije in gospodinjstev, so danes na drugi seji okraj- nega zbora proizvajalcev v Ljubljani razpravljali o teh problemih. Odborniki so na se- ji sprejeli en sam sklep oziro- ma pripravilo občinski odbor proizvajalcev v okraju, da ti v najkrajšem času skličejo predstavniško podjetje, ki se ukvarja z oskrbo z električno energijo na njihovem območju.

Zato je danes problem, kako usposobiti nizkonapetostno om- mrežje. Če bi sedanje prenosne izgu- be zmanjšali od 14 do 9 odstot- kov, kar bi dosegli z obnovlje- no električno mrežo, bi letno prihranili nad 120 milijonov dinarjev. Samo letni je bilo iz- gubljenih zaradi izpadov in ob- navljanja izrabljene razdelilne mreže skoro 600.000 kilovatih ur. Nad 50 odstotkov tega je odpadlo na industrijo, kar po- menja nad 160 milijonov dinar- jev izgube. Nujno je torej, da elektro- distributivna podjetja uredijo svoje električno omrežje. V ta namen so izdelali petletni pro- gram rekonstrukcij, po katerih bi morala elektrodistributivna podjetja vložiti v petih letih v obnovno tale sredstva: Elek- tro Ljubljana-okolica 1192 mi- lionov dinarjev, pri čemer bi s svojimi sredstvi plačala 923 milijonov, ostalih 320 milijonov pa bi morala poravnati s po- sojilom. »Elektro - Kočevje« 299,3 milijona dinarjev, pri čer- mer bi s svojimi sredstvi po- ravnavala 194,5 milijona dinarjev, ostalih 104,8 milijona din pa s posojilom. Elektro Ljubljana- mesto, kjer je položaj najbolj pereč, pa je petletni načrt re- konstrukcij skrajšal na dve leti. Za ta dveletni načrt po- trebuje 1.123,5 milijona dinar- jev, od česar ima že zbranih sredstev iz že odobrenih kredit- tov 704,3 milijona din, ostanek 519 milijonov din pa bi morali dobiti iz posojila. Za celotno iz- vedbo petletnega načrta pa bi bilo potrebno še 807 milijonov din, od česar bi Elektro Ljub- ljana-mesto lahko prispevalo 625 milijonov din, ostanek pa bodo poravnale občine s kredi- ti, ki jih dajejo v zvez s stan- ovnanjsko izgradnjo.

S prvega dne zveznega final. tekmovalca letalskih modelarjev: Tekmovalci z jadrnimi modeli kateg. A-2 čakajo na kontrolo.

SPET NA RAČUN TRAMVAJA

Naš stalni naročnik, upoko- ženi železnikar Jože Sustar iz Ljubljane, je prišel te dni v naše uredništvo in nam potot- žil naslednje: »V ponedeljek, 25. t. m., sem se ob 16.20 vozil na tramvaju št. 22 v smeri Moste-Pošta. Pred železniškim prelazom pri vojaški bolnišnici je tramvaj na postaji ustavil, toda takoj odpeljal dalje, ne da bi čakal potnike, ki so hoteli vstopiti. Ker jih tramvaj ni hotel čakati, so skakali med vozno in vozilo. Opozoril sem sprevod- nico, zakaj ne pogleda na pos- tajo, in zakaj je dala vozni- ku znak, naj odpelje, ko je pa na postaji čakalo še precej potnikov. Sprevodnica pa je odzdravila odgovorila: »Povejte to drugim, ne meni!« Odgovor sprevodnice, še bolj pa to, da je napol raven tramvaj odpeljal s postaje prej, preden so potniki ute- gnili vstopiti, me je posebno začel, saj bi prav lahko pri- šlo zaradi malomarne spre- vodnice do hude nesreče.« Omenjeni tovariši je imel

nedvomno prav, saj smo la- hko večkrat pričre prizorom, ko odpelje tramvaj ali trolejbus prej, preden vstopijo vsi pot- nici.

Kočevje

Pretekli petek je bila v Kočevju prva redna seja odbora združenja pri Okrajni združ- ni zvezi. Zene so razpravljale o jesenski sevlji, o kooperaciji v združništvu in še nekaterih drugih problemih. Zavzemale so se tudi za prirejanje teča- jev ter razbremenitev kmeč- kih žena.

Zopet nazaj v drugo domovino

Danes ob 16.42 bo s posebnim vlakom odpotovala iz Ljublja- ne večja skupina naših rojakov v njihovih družin, ki so prišli na tritedensko potnišnico k svo- jem v domovino, večje število pa jih je bilo tudi v raznih le- tovističnih krajih, predvsem ob Jadrnu. Vseh skupaj jih je bilo okoli 800. Od rojakov se bodo poslovili predstavniki Slo- venске izseljenske matice. V soboto 6. septembra ob 13.20 uri pa se bo vrnilo v Nemčijo še okoli 200 rojakov z družina- mi pod vodstvom rojaka Fran- ca Čebina iz Homberga.

Filmski spored

V prihodnjem tednu nam obe- tajo ljubljanski kinematografi lepa doživljaja. Kino Vič bo na- mreč proti koncu tedna začel

predvajati slovit francoski film »Na smrt obsojeni je pobegnil«, Robert Bresson je dobil lani za režijo filma nagrado na festiva- lu v Cannesu, film pa je postal pri filmskih kritikih po svetu tolikšna priznanja, kot jih je izmed povojnih filmov dobila samo še Fellinijeva »La stada«. V glavnih vlogah tega filma, ki prikazuje beg iz gestapovskih zaporov, nastopajo sami nepo- klonici igralci, s katerimi pa je Bresson dosegel nenavadno ve- lik uspeh. Še pred tem filmom pa bo kino Vič predvajal v za- četku prihodnjega tedna nekaj dni kitajskega filma »Sanje male Mi« in »Sivi razbojnik«, ki se- stavljata celovečerni program. Doslej v Ljubljani še nismo imeli možnosti, da bi videli kak film, hkrati posnet na normal- ni filmski trak in v cinemasco- pski tehniki. Letos pomladi ob

VII. kongresu ZKJ smo videli sovjetski film »Don Kihot«, ki je posnet po Cervantesovi lite- rarni predlogi, na normalnem traku, v prihodnjih dneh pa bo predvajal kino Komunista isti film z isto igralsko zasedbo in cinemascopski tehniki. Film je samo še Fellinijeva »La stada«. V glavnih vlogah tega filma, ki prikazuje beg iz gestapovskih zaporov, nastopajo sami nepo- klonici igralci, s katerimi pa je Bresson dosegel nenavadno ve- lik uspeh. Še pred tem filmom pa bo kino Vič predvajal v za- četku prihodnjega tedna nekaj dni kitajskega filma »Sanje male Mi« in »Sivi razbojnik«, ki se- stavljata celovečerni program. Doslej v Ljubljani še nismo imeli možnosti, da bi videli kak film, hkrati posnet na normal- ni filmski trak in v cinemasco- pski tehniki. Letos pomladi ob

Premalo šol v jeseniški občini

Na Jesenicah je premalo pre- davateljev in osemletnih in na gimnaziji. Vsi razredi so polno zasedeni, peuk imajo v dveh, PROMETNE NESREČE V četrtek popoldne ob 16.32 se je pripetila težja prometna ne- sreča zaradi izseljenske predno- sne motorista na Celovški cesti. Voznik motornega vozača S-1204 je pravilno vozil po Celovški cesti v smeri proti Sent- vidu; na motorju je imel še so- potnico. Nasproti mu je pripeljal voznik motorja S-373. Ker ta ni upošteval prometnih predpisov in izsiljeval prednost, je zavijal v levo, nametno da bi prepustil pot pot prvemu motoristu. Pri tem je s prednjim kolesom trčil v zadnji del prvega motorja in stisnil nogo potnika ter jo težko poškodoval. Motorista S-1204 je sicer zavrnil a nesreče ni mogel preprečiti. Poškodbe je avtomobil ljubljanske reševalne službe s hudimi poškodbami takoj prepeljal v bolnišnico. Motorista S-1204 je bila posebno poškodovana. Na obeh motorjih je za nad 50.000 din škoda. Kranj, 29. avg. Davi ob osemih se je na Laborah pri Kranju pri- peljala huda prometna nesreča. Iz Ljubljane je privoziel z zmerno hitrostjo nemški osebni avtomobil. V istem trenutku je v leve pre- strelke v razdalji 10 do 20 m stri- telna Tomka Pužan, ki jo je avto- mobil dohitel. Dobil je težje poškodbe. Najprej so jo odpeljali v ambu- lanco v Kranju, nato pa v ljub- ljansko bolnišnico. I. V.

treh ali celo štirih izmenah. V občini občutno primanjkuje učni prostor; in učne moči, vzgojniki, učitelji in predavate- lji. Vajenska šola s 112 učenci mora gostovati v gimnaziji, prav tako tudi Glasbena šola, ki ima nad 280 gojencev. Prostor za ostale strokovne šole so mnogo pretežni, brez primernih delavnic, laboratorijev in kabi- netov, kajti v Metalurški indu- strijski šoli se morata stiskati delavski oddelki ljubljanske Srednje tehnične šole, ki ima nad 80 dijakov, in delovodska mojstrska šola s 160 gojenci. Za letošnji občinski praznik pa so slovesno odprli eno najmoder- nejših osemletk v Sloveniji, in sicer v Zabreznici, kamor bodo hodili solarji iz Zirovnice in okolinskih vasi. V novi osemletki je 6 učilnic s pitno vodo, ozvo- ženjem in centralno kurjavo; no- va šola ima tudi laboratorij, ki- lodvorano, delavnic za praktič- ne pouk, žal pa so pozabili na telovadnico in telovadišče. Šolstvu so začeli v jeseniški občini posvečati več skrbi ter bodo, kot predvideva petletni perspektivni načrt, investirali za adaptacijo ter ureditev starih in

gradnjo novih šol nad 400 mili- jonov din. Iz teh sredstev bodo zgradili na Jesenicah novo mo- derno šolo, v kateri bo dovolj prostora za dve osemletki. Šolo že gradijo. Povečali bodo tudi osemletki v Kranjski gori in na Koroski Beli. Za to bodo pora- bili nad 70 milijonov din. Na pa še rešen problem učiteljev, pre- davateljev in profesorjev, ki jih na vseh šolah občutno priman- juje. Do 1961. leta bi potrebo- val v jeseniški občini nad 40 učnih moči. Poleg tega morajo merodajni faktori v jeseniški občini poskrbeti še za rešitev stanovanjskega problema učite- ljev, saj v občini trenutno pri- manjkuje 9 družinskih in 19 samskih stanovanj. Podjetja in gospodarske orga- nizacije pa bi morale hitreje re- ševati tudi problem strokovne- solstva. Dosedanje poslopje Me- talurške industrijske šole je mnogo pretesno za vse strokov- ne šole. Na Jesenicah pa bi z dotokom vajencev potrebovali tudi internat za učence v gos- podarstvu. Zaradi občutnega po- manjkanja prostorov za vajen- ce tudi iz leta v leto pada vpis v to šolo. U. Z.

Stopnja na nogometno prvenstveno sezono - 1958-59 Zlat pa spet za žogo

Odred sprejema za uvod goste osijskega Proleterja

Malokatero leto se zgodi tako, da pri nas na jesen začne- mo nogometno prvenstveno sezono tako na široko, kakor je to nanoselo letos, in to v zvezi tem, da bo letošnje prvenstvo nekoliko spremenjeno in bo potegnili v naše vrtnice — ali bolje, v novo ustanovljeno zvezno konkurenco II. razreda — še precej več nogometnih kolektivov kar lani in prejšnja leta. Vsi ti bodo jutri začeli novo prvenstveno sezono 1958-1959, obenem z njimi pa bodo šli na igrišča tudi številni drugi po nižjih tekmovalnih, pri nas, predvsem v na novo sestav- ljeni enotni slovenski ligi.

Za slovenski del nogometnega tabora je v tej obliki nogomet- nih prireditev, ki nas odslej čakajo vsako nedeljo — razen nekaj redkih terminov, ki so pridržani za mednarodne nastope najbolj- ših 11 igralcev iz države — bo največ zanimanja za novo ustoli- čeno zahodno skupino II. zvezne lige, v kateri edini zastopa slo- venski nogomet ljubljanski Od- red. Res je, da je vprašanje dru- druge udeležene, in sicer mari- borčanske Branika, ki naj bi vsko- čil namesto po vseh pravih kvali- ficiraneza - Elektrosta, ki pa

po tudi brez tega - saj ga dobro poznamo — v tako močni konkuren- renci precej težko delo. Za jutrišnje otvoritveno nedeljo je v tej konkurenci spored do- ločen takole: Zagreb-Rudar (Kakanj), Odred -Proleter (Osijek), Sloboda-(Tu- zila)-Tresnjevka, Željezničar Borac (Banja Luka), Sibenik - Split in Borovo-Lokomotiv. Pri- stavi je treba, da tekmi s ka- knjskimi Rudarjem, zagrebškim Elektrostrom in dalmatinski derby v Sibeniku ne bodo odigra- ni jutri, ampak teden dni pozne- je.

Obenem z II. zvezno ligo bodo startali jutri tudi udeleženci eno- sne slovenske lige po naslednjem razporedu: Kladivar-Sobota, Grafičar-Slo- van, Triglav-Maribor, Branik -

Jesenice, Krn-Ljubljana in Izola -Rudar. Mariborska tekma bo v zvezi z negotovostjo, ali bo Bra- nič ostaj v tej ligi, prav tako odložena. Prav tako jutri pa bodo šli v boj za najpomembnejše prven- stvene točke tudi člani najboljših 12 nogometnih klubov državi, in sicer zvezni ligisti takole: Crv zvezda-Vardar, Hajduk-Velež, Željezničar - Budućnost, Dinamo-Sarajevo, Radnički-Rije- ka in Vojvodina-Partizan.

URNIK ZA LJUBLJANSKE TEKME Danes ob 16.30 uri: Ljublja- na-Krn in Rakovnik; ob 18.30 uri: Grafičar-Slovan na igrišču Grafičarjevo; ob 16.30 uri: Proleter (Osijek) - Odred na stadionu Ljubljana- me.

Košarkarji Crv. zvezde v Ljubljani

Drevo ob 20. uri bo na igrišču pod Cekinovim gradom prven- stvena tekma XIV. kola zvezne košarkarske lige med Crv. zvez- do in Olympijo. Imeni obeh nasprotnikov jamčita za eno najbolj napetih srečanj v vsaki sezoni. V predtekmi ob 19. uri bosta igrali prvo moštvo Odreda in mladinsko moštvo Olympije.

Vstopnice so še vnaprej na- prodaj danes ob 18. ure dalje pri blagajni na igrišču Olympi- je. Ker je igralni šport v zadnjih starih letih (zadnje evropsko pr- venstvo je bilo leta 1954 v Tori- nu) močno napredoval, menijo strokovnjaki, da bodo imeli dose- danji najmočnejši zastopniki te li je spremljal partije XIV kola, je lahko ugotovil, da je bojevitost zajela domala vse mojstre, zlasti tiste, ki kandidirajo za najboljša mesta. Samo dvakrat v partiji Najkrih-Matanović in Averbach-Talj so bili igralci razpoloženi izrazito miroljubno, sicer pa so povsod zaigrali v slogu starostimskega »panem et circensese« ali po portoroških »točko in zmago«. To je popolnoma razumljivo, saj kronika beleži že konec druge tretjine in daje s tem alarm za zadnji in odločilni juriš.

Plavalni zbor v Budimpešti

Jutri se začne v Budimpešti IX. evropski šampionat v plavanju. skokih v vodo in waterpolu, na katerem bo startalo skoraj 600 tekmovalcev iz 24 evropskih držav, Jugoslovanske ekipa, ki šte- je 30 članov, je večeraj jutraj pri- spela v madžarsko glavno mesto. Waterpolna moštva so bila za to tekmovalne izžrebane v štiri skupine, in sicer takole: A: SZ, Avstrija, Španija, Anglija, B: Madžarska, Francija, Zah. Nem- čija, Bolgarija, C: Jugoslavija, Nizozemska, Belgija, Vzhod. Nem- čija, D: Italija, Poljska in Romunija. Po dveh najbolje plasira- ni ekipi iz vsake skupine bosta nadaljevali ožje tekmovalje.

Ker je plavalni šport v zadnjih starih letih (zadnje evropsko pr- venstvo je bilo leta 1954 v Tori- nu) močno napredoval, menijo strokovnjaki, da bodo imeli dose- danji najmočnejši zastopniki te li je spremljal partije XIV kola, je lahko ugotovil, da je bojevitost zajela domala vse mojstre, zlasti tiste, ki kandidirajo za najboljša mesta. Samo dvakrat v partiji Najkrih-Matanović in Averbach-Talj so bili igralci razpoloženi izrazito miroljubno, sicer pa so povsod zaigrali v slogu starostimskega »panem et circensese« ali po portoroških »točko in zmago«. To je popolnoma razumljivo, saj kronika beleži že konec druge tretjine in daje s tem alarm za zadnji in odločilni juriš.

Ljubljana tesno porožena

V nadaljevanju kvalifikacijskega turnirja za vstop v II. zvezno wa- terpolno ligo sta bili v četrtek

Med najboljšimi veslači iz Evrope

V Poznanju, kjer nastopa okrog 250 veslačev v 78 članih za 48 evropsko prvenstvo v veslanju, so se večer začele izločilne tekme. Značilno je, da naši veslači pri zbiranju niso imeli srečne roke in so tako zašli v prehodu konkurenco, tako da se bodo morali za uveljavljanje v ožja tekmoval- nja boriti z velikimi tečavami. To velja posebno za skifista Vlasija, ki bo že pri prvem startu zadel na Avstralec Mac Kenzija, prvega favorita za dokončano zmagovalca. V navzočnosti 21 delegatov iz Evrope, ZDA in Avstralije je bila v Poznanju komemorativna seja, posvečena pokojnemu predsedni- ku FISE Gastonu Mülleru, ki se je ubil 3. avgusta pri letalski nesre- čji v Švici. V počastitev njego- vega spomina so ustanovili pokal Gastona Müllerja, razen tega pa sklenili skutič v novembru ta- redni kongres federacije, na ka- teri bodo izvolili novega predsed- nika in določili bodoči sedež or- ganizacije. Kako je bilo treba skoraj raču- nati, je nesrečni žreb hudo udaril med Jugoslovanske člane v izbirnih nastopih. Tako je Vla- sija v mednarodni konkurenci šele tretji mesto, za zmagovalcem Ben Kenziem, medtem ko sta bila naša četverca s krmarjem in brez njega v svojih skupinah zad- najši prvi za Nemčijo, Poljsko in Švedsko, drugi pa izza Nemčije Romunije, Velike Britanije in Belgije.

Po XIV. kolu v Portorožu

li je spremljal partije XIV kola, je lahko ugotovil, da je bojevitost zajela domala vse mojstre, zlasti tiste, ki kandidirajo za najboljša mesta. Samo dvakrat v partiji Najkrih-Matanović in Averbach-Talj so bili igralci razpoloženi izrazito miroljubno, sicer pa so povsod zaigrali v slogu starostimskega »panem et circensese« ali po portoroških »točko in zmago«. To je popolnoma razumljivo, saj kronika beleži že konec druge tretjine in daje s tem alarm za zadnji in odločilni juriš.

Stopnjevana bojevitost

Edini XIV. kola mednarodnega šahovskega turnirja za najboljša mesta so bili, Averbach - Talj remi, Gligorić - Filip remi, Füste - Pachmann 0:1, Rossetto - Szabo 0:1, Benkő - De Greiff 1:0, Larsen - Olafsson 0:1, Sanguineti - Panno 0:1. Partiji Fisher - Sherwin in Bronstein - Petrosjan sta bili predinsodnim prekinjeni.

ZAKLJUČEK V IZOLI

V petek so odigrali na žens- kem šampionatu Jugoslavije še tri prekinjene partije, ki so se končale takole: Vincelja : Lazarević 1:0, Ki- tonić : Piberl 1:0, Ročić : Jo- vanović remi. Končno stanje na tabeli: Ne- deljkovića 13, Lazarević 11,5, Timofejeva 8,5, Radeničević 8, Jocić 7,5, Vinčičjak, Jovanović in Pihajič 7, Piberl 6,5, Cirović in Kitonić 6, Katalinić 5, Velimirović 4,5, Ročić-De- lak 4 in Struc 3,5 točke.

HRVATSKA VODI

Na ljubljanskem letališču je bi- lo večeraj že drugi dan teko- čega sezonskega šahovskega turnirja za vstop v II. zvezno wa- terpolno ligo sta bili v četrtek

KOPJE UBILU ATLETA

Na atletskem mitingu v Stockholmu se je v četrtek zgodila nesreča, zaradi katere je umrl švedski atlet Bo Larson. Skoraj v mraku se je at- let ogrevel na stezi za nastop v polfinalu štafet. Na drugem koncu igrišča so začeli metati kople; Larson je prestil avto- opozorilo in tekel dalje. Tedaj pa je iz nasprotne smeri pri- tužil letovalec, ki ga je v prete- nega tekaša prsi. Zabolje se je v srčno stran in prizadelo glavno žilo. Larsova so na- glo prepeljali v bolnišnico, vendar je že med potjo izdih- nil. Tekmovalje so takoj prekri- nili.

OBVESTILO

Zeljezničarsko tekoatičarski klub Ljubljana obvešča vse svoje člane, da se s 1. septembrom t. l. pričnejo zopet redni treningi za vse sekcije in sicer: dviganje uteži; vsak ponedeljek, sredo in petek od 17 do 21 ure. Trening za sekcijo je razdeljen v dve sku- pine. Boks: vsak torek, sredo in petek od 17 do 18.30 ure. Judo: vsak torek, sredo in petek od 18.30 do 20 ure. Fokoborba: vsak torek in petek od 20 do 22 ure. Vsi treningi bodo v stekleni dvo- rani direktorje Železnice. Vabimo tudi nove člane, mladostnike star- nad 15 let, naj se vključijo v naše vrste.

Pomemben jubilej Kočevje

V nedeljo, 31. avgusta, bo gasi-ško društvo Videm-Dobrepolje izročilo častno diplomu svojemu dolgoletnemu predsedniku Antonu Novaku iz Male vasi, Slavjencev sivi ta dan 50-letnico svojega udeleževanja v gasilstvu, za kar bo prejel tudi odlikovanje Gasil- ske zveze Slovenije. V gasilstvu se je začel udeleževati že v 1908. leta, ter bil kmalu nato predsednik društva. Sodelo- val je pri nestih požarih, po-

magal pa je ustanovljati tudi no- va gasilska društva po Kočev- sem. Gasilsko društvo Videm- Dobrepolje je bilo tudi eno prvih društev, ki je dobilo motorno bri- zgalno, in sicer se si je tega prislužil na njegovo pobudo. Njegovi tovariši se mu bodo v nedeljo oddolžili za njegovo dol- goletno delo v društvu in mu bodo v Mali vasi, kjer je slavje- nec doma, priredili tudi majhno slovesnost.

ZVEZNO FINALNO TEKMOVANJE LETALSKIH MODELARJEV HRVATSKA VODI

Na ljubljanskem letališču je bi- lo večeraj že drugi dan teko- čega sezonskega šahovskega turnirja za vstop v II. zvezno wa- terpolno ligo sta bili v četrtek

HRVATSKA VODI

Na ljubljanskem letališču je bi- lo večeraj že drugi dan teko- čega sezonskega šahovskega turnirja za vstop v II. zvezno wa- terpolno ligo sta bili v četrtek

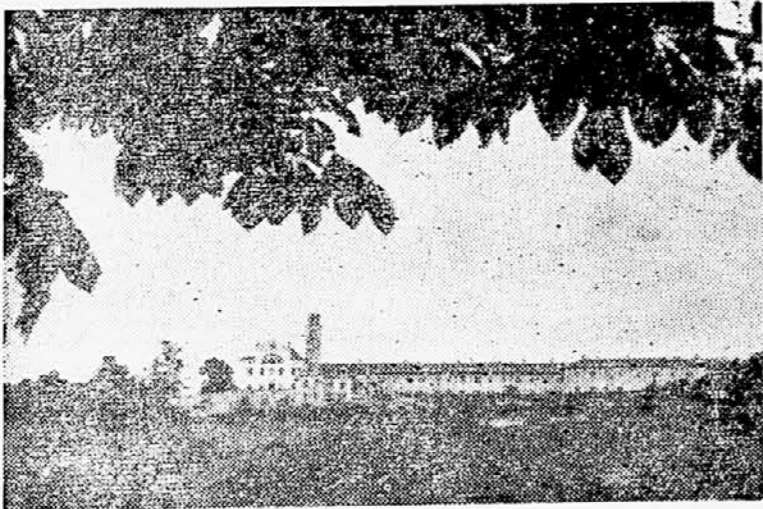
V MEKAJ VRSTAH

Naš jadralski se spričo ugod- nih podnebnih razmer v Vrscu dosegel nekaj odličnih izidov. Milan Dolinar je med ostalimi postavil nov jugoslovanski rek- ord v disciplini cilj - povratek (brez izleta), v kateri je preletel 375 km, medtem ko je jadralka Klančnikova poskusa- ja izboljšati svetovni rekord v hitrostnem preletu v trikotni- ku 300 km, vendar je morala predčasno pristati.

Na državnem teniskem pr- venstvu v Beogradu so bili do- stizili v nadaljnjem poteku še tile izidi: iz osminke finala - moški Keretić - Pilić 6:1; 6:1; iz četrtfinalov Jovanović - Pa- najotović 11:9, 3:6, 6:4 (I), Niko- lić - Skulj 6:2, 6:4, Plečević - Pihler 6:3, 6:1, Keretić - Ka- sap 6:4, 6:2; iz četrtfinala za ženske: Martinec - Winterhal- ter 6:4, 6:1.

Naš fotoreporter je ob obisku grobnice Bourboncev v samostanu na Kostanjevici pri Novi Gorici posnel skupino šolskih otrok ob sarkofagu Karla X.

Pogled s Pristave pri Novi Gorici na kostanjevski samostan je tak, kakršnega vidite na sliki. Dosti lepši pogled pa se nudi obiskovalcu s hribočka, na katerem stoji samostan, po dolini ob reke Soče...

Zoženo kraljestvo

ali mrtvi kralji z ukradeno krono

Nedaleč od Nove Gorice se visoko nad postajo na hribočku, košati starodavna mogočna zgradba francoskega samostana, ki ima v podzemlju zgodovinsko znamenitost. Tu so namreč posmrtni ostanki zadnjih Bourbonov — francoskih kraljev. Tlačeno francosko ljudstvo, oziroma narava sama se je tako kruto pogirala s francoskimi mogotci: niso pokopani v Parizu, njihov zadnji dom je na tujem.

Strmo po stopnicah navzdol pridemo v ozko vežo pred vzhodom v grobnico. Tu je še vse polno najrazličnejših ostankov vencev, grobov, simbolov in slik, ki pričajo o nekdanji slavi in moči Bourboncev. Spominska knjiga, v katero se vpišujejo obiskovalci, da le nenatanko podobno resničnega obiska, saj se ne vpišejo vsi, ki si dan za dnem ogledujejo to zgodovinsko zanimivost. Deset tisoči obiščejo vsako leto grobnico Bourbonov. Med obiskovalci je največ turistov, seveda večidel Francozov. Prva vpisna knjiga, ki jo še hranijo v samostanu, je iz leta 1836, ko so položili v grobnico pregnanega kralja Karla X.

Iz veže vodi nekaj stopnic do vhoda v grobnico. Po dolgem, ozkem in temnem hodniku prispemo do »večnega kraljestva« Bourboncev. Druga ob drugi stoje na levi in desni po

tri velike krste na masivnih podstavkih. V njih je francoska prst, ki so jo prav nalašč pripeljali iz Pariza. Po ozkem prostoru razliva medlo svetlobo dve plamenici z električno razsvetljavo. Tu je v orehovih krstah balzamirana trupla kraljevske rodbine. Včasih je bilo videti obraze pokojnih skozi steklene pokrove. Kasneje pa so krste položili v težke, masivne in veličastne marmornate sarkofage, ki jih je izdelal Slovenec Anton Ušaj iz Gorice. Le eden izmed šestih sarkofagov je bakren. Ob vhodu v grobnico na desni strani hodnika pa ležijo posmrtni ostanki ministra in neolčljivega prijatelja in spremljevalca Karla X. — vojvode Blakaškega, ki je na Dunaju umrl tri leta za svojim kraljem. Hotel mu je ostati zvest še po smrti, zato je želel, da ga pokopljejo ob njem.

Zgodovinski anali pišejo, da je Karel X. moral za pariške revolucije leta 1830 bežati iz izgnanega kraljestva. Avgusta ga srečamo na Angleškem, od koder se je preselil v Prago. Tudi Praga mu ni nudila dolgo zavetja. Od tu se je 1836 z svo družino in s spremstvom preselil v Gorico. Takrat je v Trstu, Vidmu in goriški okolici neumljeno morila zavrtna kolera, ki je sicer prizanesla prebivalcem Gorice, pobrala pa je francoskega kralja brez prestola.

Sedaj počiva v grobnici na Kostanjevici. Na spominskem

kamnu piše v francoskem jeziku: »Previsoki, premočni in prevzišeni knez Karol X. tega imena po milosti božji kraj Francije in Novare umrl v Gorici 6. novembra 1836, star 79 let in 28 dni.« Ob njem so našli zadnje mesto tudi drugi bourbonski kralji: brez kraljestva: sin Ludvika XIX., Henrik V., Henrikova žena Marija Terezija in sestra Luiza M. T., vojvodinja Parmiska in žena Ludvika XIX., Marija Terezija Charlotta.

Vendar poslednji Bourbonci tudi po smrti še niso našli pravega pokoja. Leta 1917 se je Gorici približala fronta in takrat so mrtvi morali »bežati na Dunaj«. Tjakaj so jih prepeljale »na varno« avstrijske oblasti. Po letih pa so jih spet položili v staro grobnico na Kostanjevici.

Nad sarkofagom Henrika V. še stoji steklen, povezan zvon. Pod njim je bila včasih pozlačena krona. Med prvo svetovno vojno je izginila. Ukradli so jo misleč, da je zlata. Latinski napis, ki je bil vrezan v krono, bi v slovenskem prevodu glasil: »Henriku V., kralju. Na tvojo krsto naj položim okrajšano krono, ki je niso nosili, niti izgubil, temveč ohranil.« Krona je izginila in o njej govori samo še zgodovina.

OGLASUJTE V »SLOVENSKEM POROČEVALCU«

Filmskim magnatom rešuje denar

Odkar grozi televizija filmski industriji posvečajo hollywoodski producenti precej pozornosti preskovanju javnega mnenja. Po paslaji tega boja med dvema sodobnima načinoma izražanja umetnosti in ne-umetnosti je postal Albert Singlinger mož, h kateremu hodijo ameriški filmski strokovnjaki po nasvete kot Grki v delfsko prerokovalnico. Singlinger ima 239 ljudi, ki lahko v enem tednu anketirajo osem tisoč filmskih gledalcev, 67 funkcionarjev nato presleda anketo.

To hitro anketiranje omogoča producentom, da takoj po predvajanju novega filma zvedo za mnenje gledalcev. Za to pa mora Hollywood plačati Singlingerju okoli sto tisoč dolarjev. Toda ta jim v zameno

Sputnik 1. padel v Mongoliji?

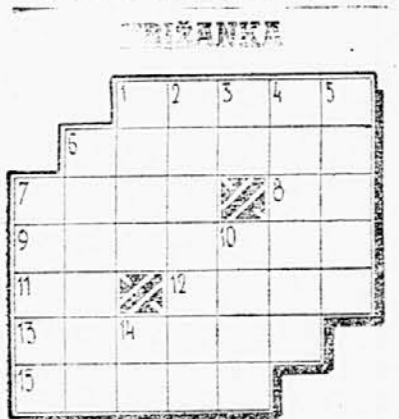
Znano je, da so sovjetski znanstveniki tedaj, ko je padel sputnik številka ena na zemeljsko površino, izjavili, da je pristal nekam na ozemlje ZDA. Zdaj so se v Moskvi sestali znanstveniki iz vseh dežel, ki so sodelovale pri programih v okviru Mednarodnega geofizičnega leta. Američan dr. Robert Jastrow iz Raketokovalnega centra ameriške mornarice je na tem sestanku izjavil, da je ohišje sputnika 1, v katerem so bili opazovalni aparati, padlo na zemljo nekeje v Mongoliji. Američan je — kajpak — obtožil Ruse, da »skrijanjem resničnih dejstev kršijo načelo mednarodnega sodelovanja«, ki naj bi veljalo v Mednarodnem geofizičnem letu.

reši vsaj deset milijonov dolarjev na leto.

Letos je Singlinger ugotovil, da sestavlja večino filmskega občinstva mladina v starosti od 12. do 24. leta. Od milijarde dolarjev, ki jih plačujejo Američani za filmske vstupnice, odpade 800 milijonov dolarjev na mladino.

Oves varuje zobe

V Ameriki so ugotovili, da se je v nekaterih krajih, kjer so pričeli uvajati v prehrano ekstrakte iz svojih luskin, škivilo zobnih obolenj zmanjšalo na polovico. Znano je da ljudem, ki uživajo preveč predelane hrane, kaže pričnejo gmiti zobe kot tistim, ki jedo tudi precej surovih živil.

REŠITEV KRIZANKE
VODORAVNO: 1. vrstica, 8. stolpec, 9. rika, 10. nivo, 11. jo, 12. Aka, 13. rum, 14. ri, 15. šodo, 16. nagib, 17. cviliti, 19. arzenal.

Drobiž

Zastrupljene konzerve so dobili delavci neke velike tovarne mesnih izdelkov v Argentini, ko so slavili obletnico svojega podjetja. V bolnišnico so prepeljali nad 1000 delavcev.

Psihiatra neke francoske umobolnice so odpeljali s silo v norišnico, ker so se bolničarji zmotili v hišni številki. Psihiater je namreč bil podpisal nalog, da je treba odpeljati njegovega soseda v zavod.

Nemška policija ni mogla najti zlikovca, kateri je bil napadel železničarja in ga oropal. Železničar je namreč trdil, da je lopov vozil zeleno kolo, kasneje so pa ugotovili, da je žrtve slepa za barve.

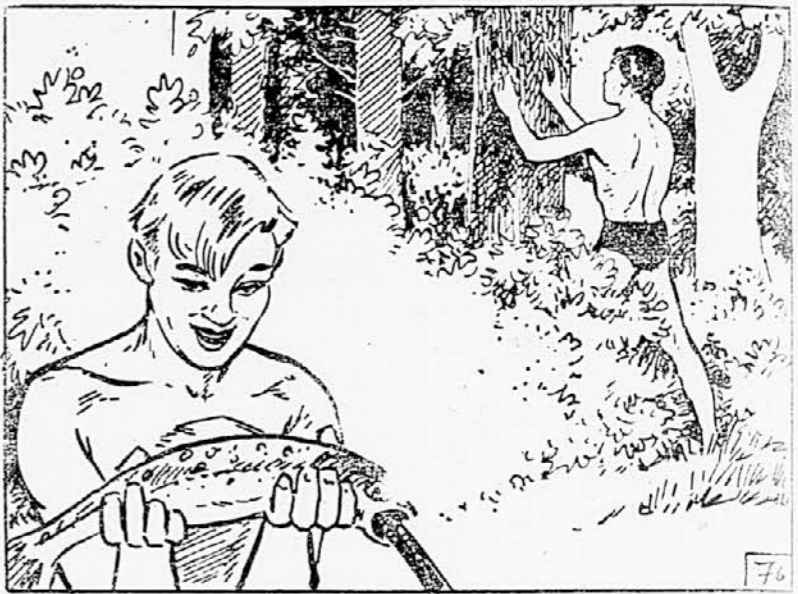
Dvakrat Nobelovo nagrado sta dobila samo Marija Curie in Mednarodni Rdeči križ.

»Čajka« se imenuje novi sovjetski luksuzni avtomobil, ki doseže s svojimi osmimi valji hitrost 160 kilometrov na uro. Zlobneži pravijo, da njegova karoserija nenavadno spominja na enega prejšnjih tipov ameriškega Cadillaca...

VELIKA STAVA

PO POVESTI SAMUELA SCOVILLA
RISE MIKI MUSTER

76. Peter je rade volje prestal zbadanje in si ogledoval pestr, ki je imela na hrbtu štiri globoke luknje — sledove sovinih trdih, ostrih krempljev. »Zares si moister!« je vzkliknil. Jim je med tem v gozdu nekaj iskal. Ustavil se je ob rdeči cedri, ki je rasta sredi grmovja. Potrkal je s členki od deblo in na primernem mestu odušil kos lubja.

77. Stekel je nazaj k potoku, poskal v produ oster kremen in se vrnil k cedri. Dvakrat je zarezal globoke v deblo in potegnil iz njega nekaj meter dolgih plasti lubja, ki je raso pod skorjo. Sedel je in z nohti skrbno razdelil lubje v dolge, tenke pramene. V nekaj minutah je iz njih spletel mehko, a precej močno vrvice.

78. Spet je odšel k potoku, zabredel vanj in iskal toliko časa, dokler ni našel večjega kremenca z ostrim robom. Poskal je še dva velika, trda kamna in sedel na breg. Stisnil je kremen med kolena in s kamnoma obdeloval njegov debelejši konec toliko časa, da je izoblikoval preprost ročaj. Tako si je izdelal preprosto, a uporabno dleto.

Timo slabokoli

Meni še ni prišlo na misel, da bi primerjal to dvojico, Laura pa je nezmotljivo zadel. Nedvomno je bilo to vzrok, skrito ozadje mojih razvrzanih živcev, podzavestni vzrok, da me je naša skorajšnja nesreča tako hudo prizadela in tako dolgo vznemirjala. A zdaj, ko je bilo vse jasno, sem imel občutek, da se mi razvezuje nekakšen voz na dnu možgan, napetost v sencéh, ki je bila skoraj že glavobol, pa je pričela popuščati. Prvič sem začutil, da se spet počutim bolje.

Večerja je potekla v veselju. Že več let mi ni bilo tako prijetno že samo to, da sem bil v družbi z dekletom. Popolnost, ki jo lahko prinese v življenje pravo dekle, sem že skoraj pozabil. Laurine oči, ki so bile zdaj vesele, zdaj zamišljene, zdaj trezne, so objubljal dovolj, da bi se rad potopil vanje. Premišljeval sem, ali bom imel po večerji priložnost zaplesati z njo, ko je hrup v predsobi napovedal prihod godbenikov. Jim je bil v hipu na nogah. Bila sta prvi plešči par.

Cakal sem precej dolgo, potem pa sem jo šel prevzet. Odkrita preprostost Laurine osebnosti je bila ena izmed lastnosti, ki so naredile name največji vtis. Takoj sem se zavedel, da je bilo zanjo značilno to, da je prišla iz Jimovih rok v moje brez samozavesti in obotavljajanja. Pa tudi neobčutljiva ni bila in cenil sem ta poklon.

Vsi moji čuti so odgovarjali njenim. Gibala se je, ko sem se gibal jaz, se ustavila, ko sem se ustavil jaz in nekaj trenutkov pozneje je ena stran njenega čela počivala na mojem licu in čutil sem dotik njenih premikajočih se trepalnic. Ne morem reči, ali sva plesala ali plula v oblakih in divje sem želel, da bi godba igrala še in še in še — a čez nekaj časa je prenehala in tamkaj je stal Jim z razširjenimi rokami, da bi jo pozdravil.

Razen tega se ne spominjam ničesar posebnega s tega sobotnega večera. Še enkrat sem plesal z Lauro in potem obema zaželel lahko noč. Ko sem se vrnil na S-16, sem se potopil v trden, hvaležen spanec, ki so ga zaznamovale ponavljajoče se sanje o tem, da je Laura na dolgih, belih, gladkih marmornatih stopnicah za zmerom in samo moja.

Naslednje jutro me je prežemal občutek zdravja. Prvič

po dolgih mesecih, vse odkar sem zapustil Octopus, sem se počutil popolnoma spočitega. To je bilo Laurino delo.

Potem pa se mi je oglasil razumni del možgan. Videl sem jo samo enkrat. Srečal sem jo v trenutku, ko sta bili duševna in fizična napetost visoki in ko sta se morali šele sprostiti. Sprostila ju je, res, a iz tega mi ni bilo treba sklepati kdo ve kaj. Kar zadeva mene, pripada Jimu. Strogo sem se osredotočil na to očitno in nepreklicno dejstvo.

V naslednjih mesecih sem vse pogosteje videval Lauro. Prihajala je v New London skoraj ob vsakem weekendu, ko sta mogla biti skupaj z Jimom. Neprijetno šolanje in dejstvo, da je imela ladja 16 samo tri nadzorujoče častnike, jima ni puščalo veliko časa.

Moram priznati, da sem bil vesel vsake priložnosti, ko sem jo videl ali plesal z njo. Čeprav name ni nikoli več tako močno vplivala kot prvič, sem jo občutil prav tako močno, ona pa mi je odgovarjala s plemenitostjo in resnično dobro voljo in odločil sem se, da bom izrazil priložnost, če se bo Jim kdaj sestajal s kakim drugim dekletom. Pa se ni nikdar.

Jim in Laura sta bila lep par in ko so minevali meseci, se je po malem utrjevalo prepričanje, da sta se nekako spoznamela. Priprčil sem se o tem sedmega decembra, ko je bila v New Londonu deževna, mrzla nedelja.

Sel sem kositi v klub, našel tam Lauro in Jima in sprejel njuno vabilo, naj se jima pridruživim. Po kosilu smo se vgnezdili v debelo oblazinjeno kavčo v dnevni sobi. Bilo je okrog dveh popoldne, v kamini je prasketal ogenj in pri točilni mizici je nekdo vključil radio. Slišali smo glasbo, ki jo je kdaj pa kdaj prekinil napovedovalčev glas z reklamo za ta ali oni izdelek. In tedaj smo začutili električno spremembo v programu. Nov glas je govoril v radiu; razburjenje, ki ga je prenašal na nas, je bilo resnično, popolnoma različno od prejšnjega naveličanega reklamiranja.

V Laurinem pogledu, ki je naglo skočil z Jima na mene, je bila nenadna napetost, njena roka pa je s ponarejeno naključnostjo iskala Jimovo. Vstal sem in rekel:

»Zdi se mi, da bi bilo bolje, ko bi stopil venjak in pogledal, kdo je komu izpraznil žep.« Odkorakal sem v sosednjo sobo in se počutil malo junaško in malo neumno.

Nikoli ne bom pozabil potez Laurinega obraza in okroglo grozo v njenih očeh, ko sem se vrnil. Rekel sem: »Moral bom iti naravnost na ladjo, Jim, nihče izmed nas ne more narediti veliko, a saj veš, kaj terjajo pravila. Bolje bo, če vzameš Lauro nazaj v hotel in ji pomagaš, da bo ujela prvi vlak.«

Jim je brez besed prikimal, a Laura se je naglo vmešala tako, da ga je z gibom, ki je razkrival, kaj je čutila, prijala za roko. »Lepo bi bilo, če bi mi pomagali najti kak avtobus v bližini podmorniškega oporišča, vlak v mestu pa bom že sama ujela. Zdaj je Jimov prostor prav pri vas, Rich, na S-16, in kolikor prej bo tam, toliko bolje. Glejte, mogoče vam bodo ukazali, da morate nemudoma izpluti! — in — morda se boste nikoli več vrnilil!«

Kljub vsem pogumnim besedam je ob koncu Laurina brada že drhtela in zadnje besede je izgovorila z vzdihljajem. Skrila je obraz na Jimovem ramenu. Nerodno jo je potrpeljal, jo objel in ko se ga je oklenila, so se njena ramena stresla v globokem, nezadržanem ihtenju.

»Nikar, Laury,« je nežno zašepetal Jim. »To je hud prelom za marsikoga. Mnogo ljudi je bilo najbrž ubitih danes zjutraj. Proti temu ni mogoče storiti ničesar.« Iz žepa je potegnil žepni robček in ji ga ponudil.

Laura se je odrinila od Jima, se vzravnala na sedežu in se skušala obvladati. »Je že dobro. Oprosti, Jim — to je — to je tako strašno. Vse je tako strašno zmedeno — nikoli ne bo več tako, kot je prav.«

Popolnoma sta pozabila, da sedim poleg njiju in zdelo se mi je, kakor da sem nepoklican vsiljivec. Zamrmral sem: »Oprostita za trenutke. Čez kako minuto se bom vrnil.«

Pri točilni mizi je stari Homer govoril v telefon. »Da, sir. Takoj, sir!« je govoril, ko sem prišel k njemu. Potem je vzdignil mikrofon, ki je stal zraven.